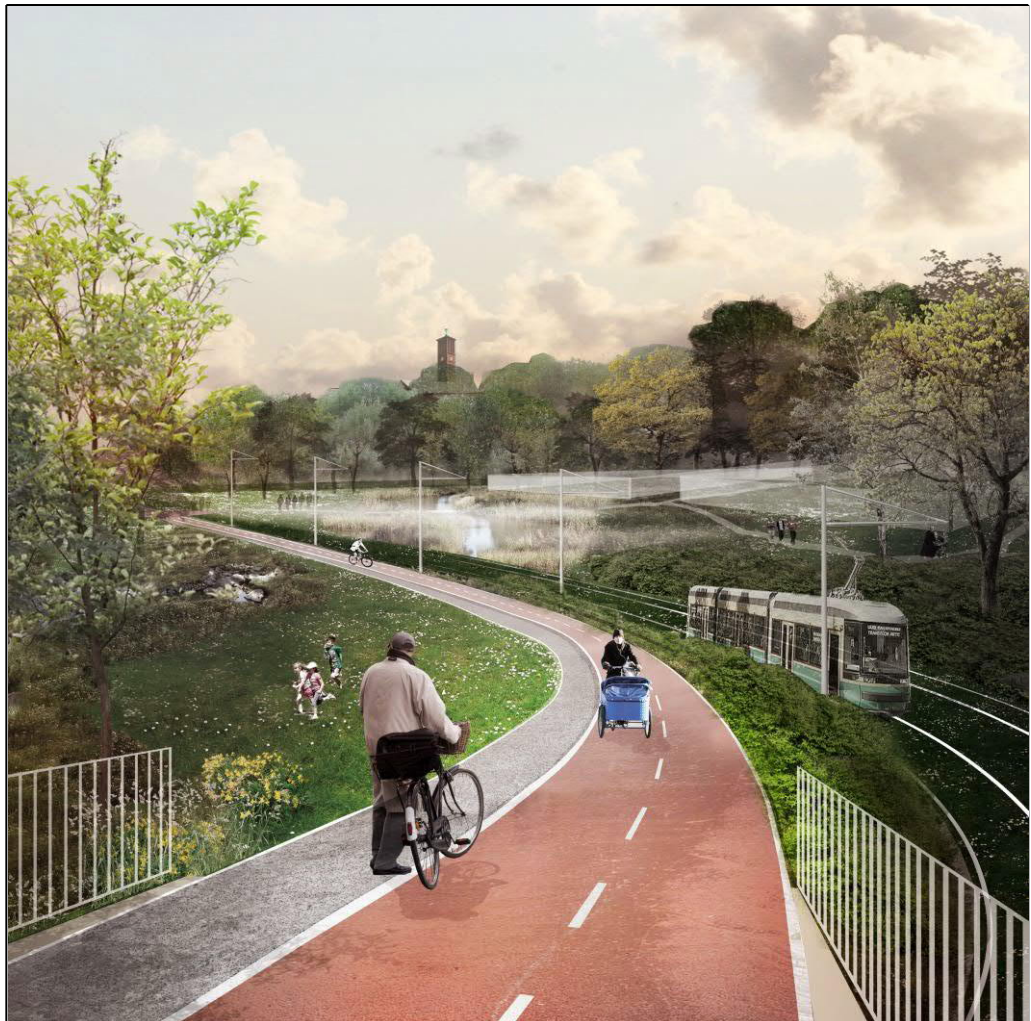

VALLILANLAAKSON RAITIOTIE

22. KAUPUNGINOSA, VALLILA
RAITIOLIIKENNE-, KATU- JA PUISTOALUE
ASEMAKAAVA

22. KAUPUNGINOSA, VALLILA
PUISTOALUE
24. KAUPUNGINOSA, KUMPULA
PUISTOALUE
ASEMAKAAVAN MUUTOS

ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS
NRO 12531 SELOSTUS

ASEMAKAAVAN SELOSTUS
ASEMAKAAVAKARTTA NRO 12531
PÄIVÄTTY 21.8.2018

Asemakaava koskee:

Helsingin kaupungin
22. kaupunginosan (Vallila)
raitioliikenne-, katu- ja puistoaluetta

Asemakaavan muutos koskee:

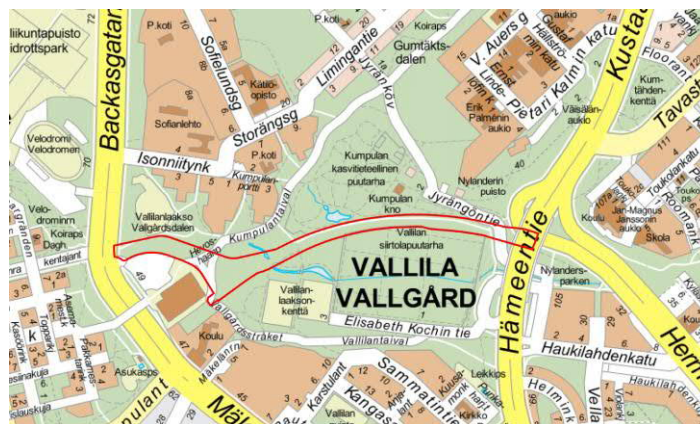
Helsingin kaupungin
22. kaupunginosan (Vallila) puistoaluetta
24. kaupunginosan (Kumpula) puistoaluetta

Kaavan nimi:
Vallilanlaakson raitiotie

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 20.9.2017
Kaupunkiympäristölautakunta: 21.8.2018
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 7.9.-8.10.2018
Kaupunkiympäristölautakunta: muutettu 5.2.2019
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:
Alue sijaitsee Vallilanlaaksossa, Mäkelänkadun ja Hämeentien välisellä alueella.

YHTEYSHENKILÖT KAAVAN VALMISTELUSSA

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus: Mervi Nicklén, maisema-arkkitehti

Kaavapiirtäminen: Katja Raevuori, suunnitteluavustaja, Riikka Elo, suunnitteluavustaja

Liikenne- ja katusuunnittelu: Riikka Österlund, liikenneinsinööri, Niko Setälä, liikenneinsinööri, Jari Rantsi, liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu: Mervi Nicklén, maisema-arkkitehti, Petri Arponen, aluesuunnittelija

Rakennussuojelu: Sakari Mentu, arkkitehti

Teknistaloudelliset asiat: Pekka Leivo, diplomi-insinööri, Karri Kyllästinen, diplomi-insinööri, Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, Kaarina Laakso diplomi-insinööri

Ympäristönsuojelu: Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, Jari-Pekka Pääkkönen, tiimipäällikkö

Vuorovaikutus: Maija Mattila, vuorovaikutussuunnittelija, Helena Roschier, tiedottaja

Muut viranomaistahot

Helen Oy, Kyösti Oasmaa, kiinteistöpäällikkö

Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kulttuuripalvelukokonaisuus, kaupunginmuseo

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY: Jukka Saarijärvi, yksikön päällikkö

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL): Sakari Metsälampi, liikennesuunnittelija

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY): Brita Dahlqvist-Solin, Ilpo Huolman
kaupunkiympäristötoimiala (ent. rakennusvirasto, ent. ympäristökeskus)

LIITTEET

- 1 Seurantalomake
- 2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 3 Kuvat ja kartat
  - Ilmakuva
  - Asemakaavakartta (A4-koossa)
  - Havainnekuvia
  - Ote Helsingin yleiskaavasta (2016)
  - Ote ajantasa-asemakaavasta
  - Vallilanlaakson raitiotie, Puistokäytäväverkoston liittyminen suunnittelu-alueeseen
  - Liikennesuunnitelma, piirustusnumero 6867
  - Vallilanlaakson viitesuunnitelma, MASU Planning, 27.6.2018
  - Puistokäytävien nimeäminen
  - Vallilanlaakson kulttuurimaiseman muutos, ilmakuvat 1950–1980
  - Linnustollisesti arvokas kohde, Vallilan kasvitieteellinen puutarha (054/99)
  - Vallilanlaakson tavoitteellinen puistokäytäväverkosto
  - Vallilanlaakson raitiotieliikenne, Melumallinnos Vallilanlaakson asemakaavaa varten, Sitowise, 28.11.2018.

LUETTELO MUUSTA KAAVAA KOSKEVASTA MATERIAALISTA

- Vuorovaikutusraportti
  - Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelma, Koskela, Kumpula, Käpylä, Toukola, Vanhakaupunki, 2016 – 2025
  - Kalastaman raitiotien yleissuunnitelma
  - Kumpulanpuron valuma-alueen hulevesiselvitys ja suunnitelma, Destia 2017
  - Kumpulanpuron meritulvien hallinta Ramboll, 20.12.2016
  - Hermannin rantatien tekninen yleissuunnitelma 28.4.2017
  - Hermannin rantatie, Helsinki, Maaperän pilaantuneisuustutkimus, 19.12.2017
  - Vallilanlaakson puiston tulvareitin maaperän pilaantuneisuustutkimus, Ramboll, 11.9.2013
  - Maaperän tilan tietojärjestelmä, Kohderaportti, Mäkelänkatu, Helsinki; Union huoltoasema, 18.9.2017
  - Kumpulan puron yläjuoksun saastuneen maaperän kunnostussuunnitelma, Viatek, 1999
-

TIIVISTELMÄ

Asemakaavaluonnos ja asemakaavan muutosluonnos (kaavaratkaisu) koskevat Vallilanlaakson käytöstä poistunutta junarata-aluetta, Vallilanlaakson puistoa ja Mäkelänrinteen uintikeskuksen korttelialueeseen rajautuvaa puiston reunaa. Kaavaratkaisu mahdollistaa tärkeän poikittaisen raideyhteyden toteuttamisen Kalasataman ja Pasilan välille sekä säteittäisten runkoyhteyksien toteuttamisen.

Kaavan yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma, jossa raitiotie on linjattu Vallilanlaaksoon siten, että ratalinja sopeutuu ympäristöön ja häiritsee mahdollisimman vähän puistoalueen muuta käyttöä. Pyöräliikenteen laatukäytävä, baana, on sijoitettu raitiotien rinnalle. Kun vilkas pyöräliikenne siirretään baanalle, puiston ytimen turvallisuus ja käyttömahdollisuudet paranevat. Suunniteltu raitiorata ei olennaisesti muuta jo olemassa olevan satamaradan estevaikutusta. Suurempi muutos tulee raitiotieliikenteestä ja Vallilanlaakson länsiosan raitiolinjauksesta, joka vaatii rinteiden leikkaamista ja nykyisen puistokäytävälinjauksen siirtämistä sillalle. Rata-alue toteutetaan raitieliikenteelle soveltuvana nurmiratana, jossa ei sallita moottoriajoneuvoliikennettä. Rataa suunnitellaan lähelle nykyistä maanpinnan tasoa.

Raitiotien ylityksiä on kolme. Vallilanlaakson keskellä on tasoylitys paikassa, jossa satamarata nyt ylitetään ja toinen tasoylitys on Hämeentien ja siirtolapuutarhan välissä. Suunniteltu jalankulun ja pyöräliikenteen silta sijaitsee Mäkelänrinteen uintikeskuksen pohjoispuolella, jossa Pasilan, Vallilan ja Kumpulan välinen vilkasliikenteiset puistokäytävät risteävät. Raitiotiepysäkkejä on Vallilanlaakson länsi- ja itäpäädyissä, Mäkelänkadun risteyksen yhteydessä ja Hämeentien sillan alla.

Helsingin kaupunki omistaa alueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

ASEMAKAAVAN KUVAUS

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa Kalasataman raitiotieiden yleissuunnitelman mukainen poikittainen yhteys Kalasataman ja Pasilan välille. Raitiolinjalta on hyvät vaihtoyhteydet Pasilassa lähi- ja kaukojuniin, Kalasataman keskuksessa metroon sekä Kalasataman Nihdissä Kruunusillat -pikaraitiotiehen ja se tarjoaa tärkeän poikittaisen raideyhteyden näiden säteittäisten runkoyhteyksien välille. Raitiotielle tulee pysäkit Mäkelänkadun risteuksen yhteyteen sekä Hämeentien sillan alle.

Kaavaratkaisun tavoitteena on suunnitella raitiotie Vallilanlaaksoon siten, että se aiheuttaisi mahdollisimman vähän haittaa Vallilanlaakson puiston käytölle sekä sopeutuisi laakson kulttuurimaisemaan. Vallilanlaakson itäosassa raitiotie on linjattu laakson pohjoisreunaan, nykyisen satamaradan penkereen kohdalle. Laakson länsiosassa raitiotie myötäilee laakson pohjoisreunan rinteitä, jossa maastoa joudutaan leikkaamaan. Raitiotierata on lähellä nykyistä maanpintaa, jolloin se mukautuu siihen rajautuvaan puistoon.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että kävely, pyöräily ja joukkoliikenne nostetaan aiempaa kilpailukykyisemmäksi ja kaavaratkaisu toteuttaa liikkumisen kehittämissuunnitelmaa.

Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on 38 959 m².

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Suunnittelualue rajautuu itäosassa Vallilan siirtolapuutarhaan, sitä reunustavaan vanhan satamaradan penkereeseen ja Kumpulan kasvitieteellisen puutarhaan. Kasvitieteellisen puutarhan ja satamaratapenkereen välissä on vilkkaassa käytössä oleva laakson suuntainen puistokäytävä. Laakson itäosa on avointa kulttuurimaisemaa.

Mäkelänrinteen uintikeskuksen ja Isonniityn asuntoalueen välillä laakso kuroutuu kapeammaksi. Viime vuosikymmeninä kasvaneet kookkaat lehtipuut ja metsikkö sulkevat laakson avointa maisemaa.

Suunnittelualue rajautuu länsiosassa Vallilanlaakson puiston nurmikentille, hulevesialtaaseen ja Mäkelänrinteen uintikeskuksen pysäköintialueen istutettuun luiskaan.

Vallilan, Kumpulan ja Pasilan lähellä sijaitseva laaja yhtenäinen puisto on tärkeä lähivirkistysalue, joka on yleiskaavassa 2002 merkitty kaupunkipuistoksi. Vallilanlaakso on osa Helsingin keskuspuistomaisia vihersormia yhdistävää puistojen ketjua, viherlinjaa (Helsingin uusi yleiskaava, kaupunginvaltuusto 26.10.2016, yleiskaavan teemakartta virkistys- ja viherverkosto 2050). Kumpulan kartano, kartanon ympäristö ja Vallilan siirtolapuutarha ovat kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta (Helsingin uusi yleiskaava, kaupunginvaltuusto 26.10.2016, yleiskaavan teemakartta maisemakulttuuri).

Vallilanlaaksoa rajaavat metsäiset rinteet rakennuksineen korostavat alueen laaksomaisemaa. Pinta-alaltaan merkittävät Kumpulan kasvitieteellinen puutarha ja Vallilan siirtolapuutarha ja Vallilanlaakson kentät ovat rajoitetun pääsyn aidattuja alueita. Laakson nurmi-alueet ovat julkisia, maisemaltaan avoimia virkistysalueita. Laakson pohjalla virtaava Kumpulanpuro hulevesialtaineen muodostaa laakson länsiosassa näkyvän vesipintojen sarjan, jonka virkistys- ja kaukusarvoja vähentävät veden laadussa tapahtuneet muutokset. Puro virtaa osittain maan alla putkessa. Kumpulanpuron tulviminen, hulevesien hallinta ja veden laatu ovat alueen ongelmia, joiden ratkaisemiseksi on teetetty Kumpulanpuron valuma-alueen hulevesiselvitys ja -suunnitelma. Laakson itäosassa, Vallilan siirtolapuutarhan kohdalla, on esiintynyt tulvimista. Puistoreitit muodostavat laakson eri osia yhdistävän virkistysreitiverkoston.

Kumpulanpuron ennallistaminen taimenpuroksi

Taimen on mahdollista saada Kumpulanpuroon, mutta se vaatii huomattavia muutoksia puron nykyiseen uoman rakenteeseen. Käytännössä uomaa tulisi muokata, ennallistaa puron pohjaa ja palauttaa puustoa sen rannoille.

Kumpulanpuroon on periaatteessa mahdollista palauttaa taimenkanta, kuten muihinkin Helsingin kaupunkipuroihin. Taimen kykenee elämään vedenlaadultaan vaihtelevissa puroissa, mistä on osoituksena sen menestyminen mm. Helsingin olosuhteissa. Taimenen, kuten muidenkin kalalajien, nuoruusvaiheet ovat aikuisia kaloja herkempiä häiriötekijöille, joten taimenen onnistunut ja kutukantaan aikuisia kaloja tuottava lisääntyminen on kaupunkioloissa haasteellista.

Olennaista olisi luoda Kumpulanpurosta luontaisen kaltainen kaupunkipuro ja tarkastella kokonaisuutta mm. rantaviivaa, vedenlaatua, pohjan olosuhteita, puroon laskevia hulevesiä ja huomioida Pasilan alueelta tulevia vesiä. Kumpulan siirtolapuutarhan asemakaavassa (2012) on varattu tila siirtolapuutarha-alueen keskeisellä puistoakselilla ja laadittu suunnitelma hulevesien luontaiseen käsittelyyn. Ongelmana ovat olleet hyvin vaihtelevat vesimäärät ja ajoittainen tulviminen siirtolapuutarha-alueella. Vallilanlaakson raitiotien asemakaavassa osoitetaan tulvareitti siirtolapuutarhan pohjoispuolelle. Tulvatilanteissa ylimääräinen vesi johdetaan tulvareittiä pitkin, jolloin siirtolapuutarhan keskeisen hulevesiuoman vastaanottokykyä voidaan säädellä. Tämä vakauttaa ja parantaa rakennettavan luonnonmukaisen hulevesiuoman toimivuutta.

Taimenpurona ja uomana mahdollisesti kehitettävän jakson yläjuoksun luonteva raja on Mäkelänkatu. Kumpulanpuron alajuoksulla Hermannin rantatien ja Toukolan rantapuiston välillä puro on putkitettu. Hermannin rantatielle laadittavassa asemakaavan muutoksessa on tarkoitus huomioida alikulku Hermannin rantatien pohjoisosassa, joka mahdollistaa avouoman toteuttamisen. Toukolan rantapuistossa sijaitsevat Kumpulanpuron vesialtaat ovat nyt avoimia. Taimenen elinolosuhteille on tärkeää, että vesipinnat ovat kasvillisuuden varjostamia. Vanhankaupungin alueelle laaditun alue-suunnitelman (2016–2025) tavoitteena on Toukolan rantapuiston vesiaiheiden kehittäminen.

Puisto (VP)

Puiston keskellä sijaitseva ja käytöstä poistunut satamaradan alue on asemakaavoittamatonta aluetta. Satamarata jatkuu Mäkelänrinteen uintikeskuksen kaakkoispuolella sijaitsevan ratakuilun kautta puiston ulkopuolelle kalliotunneliin. Raitiotie sijoittuu pääosin nykyisen satamaradan paikalle. Uintikeskuksen kohdalla raitiotie linjataan puiston eteläreunaan ja alue muutetaan raitiotieksi. Ratakuilun alue, joka nyt on asemakaavoittamatonta aluetta, kaavoitetaan puistoksi. Alue liittyy Vallilanlaakson eteläosan laajempaan, olemassa olevaan puistoalueeseen. Sen täyttämistä ja toiminnallisesta ideasta on esitetty tarkemmin alueelle laaditussa Vallilanlaakson puiston viitesuunnitelmassa. Ratakuilun alueen käyttöönotto lisää puistoaluetta ja mahdollistaisi Vallilanlaaksoon laajan uuden leikkipuiston, mikäli sille on tarvetta.

Puistoon on varattu alue nopean pyöräilyn reitille, baanalle ja puistoreitistölle. Raitiotie ylitetään puistossa sillalla. Vallilan siirtolapuutarhan pohjoispuolella on aluevaraus w, joka toimii alueellisena tulvareittinä.

Katualue

Vallilanlaakson raitiotie on merkitty raitioliikenteelle varattuna katuna, joka on toteutettava nurmiratana (r). Sen nimi on Vallilanraitio, Vallgårdsspåret.

Hämeentien ja Mäkelänkadun yhteydessä on katualuetta, jossa on tarve liikenteen järjestelylle.

Liikenne

Lähtökohdat

Kaava-alueella ei ole moottoriajoneuvoliikennettä. Jalankulkua ja pyöräliikennettä palvelee puistoreitistö, jolla pyöräilyä ja jalankulkua ei ole eroteltu. Hevoshaanpolulta risteää useita puistokäytäviä, joille näkemät ovat paikoin heikot. Ristiriita Hevoshaan rinteen pyöräliikenteen nopeuden ja sen alapuolella sijaitsevien asuntojen etupihojen ja leikkipaikkojen välillä on kiistaton. Pyöräliikenteen laatu-käytävien eli baanojen tavoiteverkkosuunnitelmassa itä-länsisuuntainen, ns. Pasilanbaana, kulkee kaava-alueen läpi.

Kaavaratkaisu

Kaava mahdollistaa raitioliikenteen Vallilanlaaksossa. Vallilanlaakson yhteys on tärkeä osa poikittaista Nihti – Kalasataman keskus – Pasila -raitiotieyhteyttä. Raitiolinja liikennöisi 10 minuutin välein. Raitiotielle tulee pysäkit Mäkelänkadun risteyksen yhteyteen sekä Hämeentien sillan alle. Suunnitteluratkaisuissa kiinnitetään erityistä huomiota puistossa liikkuvien turvallisuuteen. Raitiotie toteutetaan nurmiratana ja siinä ei sallita ajoneuvoliikennettä.

Mäkelänrinteen uintikeskuksen suunnasta kohti Arabianrantaa kulkeva jalankulku ja pyöräily erotellaan koko kaavan osuudella. Baana ja sen rinnalla oleva jalankulku ylittävät raitiotien sillalla uintikeskuksen koillispuolella. Sillalta kohti laaksoa laskeva Hevoshaanpolku osoitetaan vain jalankulkijoiden käyttöön. Suuren korkeuseron vuoksi yhteys toteutetaan esim. porrastamalla ja luiskamalla. Ratkaisu tarkentuu vielä jatkosuunnittelussa. Pyöräilijöiden korvaava yhteys Kumpulantaipaleelta baanalle ja kohti Pasilaa toteutetaan Poikkikulun yhteyteen.

Baana luo laadukkaan pyöräily-yhteyden ja rauhoittaa samalla nykyisen siirtolapuutarhan pohjoispuoleisen raitin vain jalankulkijoiden käyttöön. Kaava-alueen keskivaiheilla oleva etelä-pohjoissuuntainen raitti säilyy nykyisellä paikallaan ja ylittää raitiotien tasossa. Yli-

---

tyspaikan järjestelyt ja mahdollisen valo-ohjauksen tyyppi tarkentuvat jatkosuunnittelussa myös muiden vireillä olevien raidehankkeiden suunnitteluperiaatteiden ja käytäntöjen myötä.

Palvelut

Lähtökohdat

Vallilanlaaksossa on pelikenttiä, siirtolapuutarha, kasvitieteellinen puutarha, vapaata nurmialuetta, leikkipaikkoja ja puiston toimintoja yhdistävä reittiverkosto Suunnittelualue sivuaa puiston toiminta- ja maisema-alueita.

Kaavaratkaisu

Puiston toiminnot ovat saavutettavissa puistokäytäväverkoston kautta. Raitiotien ja kulkureittien risteämät suunnitellaan turvallisiksi. Nopean pyöräilyn reitti, baana, linjataan raitiotien yhteyteen.

Esteettömyys

Asemakaava-alue on esteettömyyden kannalta normaalia aluetta.

Luonnonympäristö

Lähtökohdat

Vallilanlaakso oli vielä 1970-luvun lopulla avointa viljeltyä maisemaa, jossa puustoinen reunavyöhyke rajasi Kumpulanpuroa ja laakson keskellä sijaitsevan tilan pihapiiriä. Satamarata rakennettiin 1960-luvun alkupuolella siirtolapuutarhan pohjoisreunaa pitkin laakson poikki kalliotunneliin, joka sijaitsee Mäkelänrinteen lukion luoteispuolella. Vallilanlaakson pohjoisreunaan, Mäkelänkadun itäpuolelle rakennettiin Isonniityn asuinalue, peltoja perustettiin puistoiksi ja pelikentiksi. Maiseman muutos kolmen vuosikymmenen (1950–1980) aikana oli huomattava. Laakson kapein kohta, Mäkelänrinteen uintikeskuksen ja Isonniityn asuntoalueen välillä metsittyi ja Vallilanlaakson avoin, yhtenäinen laaksomaisema sirpaloitui.

Kumpulan puro kuljettaa hulevesiä joita kerätään laajemmalta alueelta. Kumpulan puron luonnollinen valuma-alue on laajuudeltaan noin 4,7 km². Laaksossa on hulevesialtaita, jotka tasaavat hulevesien kertymähuippuja. Kumpulan puro kulkee Vallilan siirtolapuutarhan läpi betonikourussa. Kouru on noin metrin levyinen, eikä hyvästä viettokaltevuudesta huolimatta pysty johtamaan tulvimatta suuria tulvavesimääriä. Siirtolapuutarhan alueella on esiintynyt tulvimista viimeksi vuonna 2013. Kovilla rankkasateilla vedelle on

---

tehty vaihtoehtoinen virtausreitti Vallilan siirtolapuutarhan pohjoisreunaa kiertävän sivu-uoman kautta. Sivuuoma on kuitenkin nykyisellään paikoin takakaatonen, jolloin pienillä virtaamilla vedet ohjautuvat ensisijaisesti betonikouruun. Siirtolapuutarhan jälkeen betonikouru ja sivuuoma purkavat samaan avouomaan. Raitiotielinjakuksen yhteydessä Vallilan siirtolapuutarhan pohjoispuolisella alueella on osoitettu riittävä tila hulevesiuomalle.

Vallilan kasvitieteellinen puutarha ja laakson puustoinen keskiosa ovat linnustollisesti arvokkaita kohteita (arvoluokka III) Pesimälinnustolle tärkeää ympäristöä ovat jalot lehtipuut, pensaikot, heinikot ja niityt.

Kaavaratkaisu

Raitiotie ja baanalinjaus noudattavat suurimmaksi osaksi olemassa olevan satamaradan linjausta. Raitiotie tulee mahdollisimman lähelle nykyistä maan pinnan korkeutta. Laakson keskiosan kapeimmassa kohdassa raitiotie siirtyy laakson eteläreunaan. Raitiotien uusi, satamapenkereen jälkeinen osuus, linjataan puiston eteläreunalle. Hulevesien johtamisesta ja raitiotieradan kuivatuksesta laaditaan tarkemmat suunnitelmat. Kaavassa osoitetaan hulevesille riittävä tilavaraus.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Vallilanlaakso oli 1980-luvulle asti peltojen ja niittyjen muodostamaa avointa kulttuurimaisemaa. Vuosikymmenien myötä laakson reunojen maankäyttö on muuttunut ja pelloille on rakennettu puistoja ja pelikenttiä. Vallilan siirtolapuutarha perustettiin 1932. Laakson reunojen ja keskiosan puustoiset vyöhykkeet lisäävät ekologisesti monipuolista ympäristöä, samoin kuin hulevesiuomat.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisu mahdollistaa alueen kehittymisen virkistys- ja luonnonalueena. Kaavaratkaisun mukainen maankäyttö vähentää auto-riippuvuutta suunnittelemalla kestäviin liikkumismuotoihin perustuvan raitiotielinjan Kalasataman ja Pasilan välille. Kaavassa on huomioitu Helsingin uuden yleiskaavan mukainen baanaverkosto ja sijoitettu baanayhteys raitiotien viereen. Kaava mahdollistaa Kumpulanpuron valuma-alueen hulevesiselvityksen- ja suunnitelman mukaisen valuma-aluevarauksen Vallilan siirtolapuutarhan pohjoispuolella.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Helsingin yleiskaavassa (2016) Vallilanlaakso on virkistys- ja viheraluetta, jossa on pikaraitiotien ja baanaverkoston aluevaraukset sekä raideliikenteen runkoyhteyden aluevaraus. Kumpulan kartanon mäki ja Vallilan siirtolapuutarha-alue ovat Helsingin uuden yleiskaavan kulttuuriympäristöt -teemakartan mukaan Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta.

Vallilanlaakson itäosa on maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava, tullut voimaan 24.5.2017).

Vallilan siirtolapuutarha on asemakaavassa (tullut voimaan 14.12.2011) kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteen kannalta arvokas siirtolapuutarha-alue, jolla ympäristö säilytetään. Alueella olevien rakennusten, tyyppimökkien, palstojen ja yhteisalueiden kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää ja palauttaa alkuperäisten suunnitteluperiaatteiden mukaisesti. Uudisrakentamisen tulee mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaliltaan sopeutua alueen maisemakuvaan ja perinteiseen rakennuskantaan.

Kumpulan kartanon päärakennus (sr 1) ja kartanon pihapiirin kolme rakennusta (sr-2) ovat asemakaavassa (tullut voimaan 30.10.1987) merkitty suojeltavaksi. Kumpulan kartanon mäki on kasvitieteellisen puutarhan puistoaluetta (VPO), joka pääasiassa on yleisessä käytössä oleva ja ympäristön asukkaita palveleva erityispuisto. Alue saadaan aidata enintään 1,8 m korkealla läpinäkyvällä aidalla, jonka on oltava taiteellisesti käsitelty. Alueella on huoltoajo sallittu.

Kaavaratkaisu

Vallilanlaakson itäosa on yleiskaava 2002:ssa luokiteltu kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi. Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan ja Vallilan siirtolapuutarhan väliselle alueelle on raitiotie linjattu vanhan satamaradan kohdalle. Raitiotien vieressä on baana, hulevesipainanne ja istutettu vihervyöhyke. Jalankulku on nykyisen puistokäytävän kohdalla, joka säilyy sotapintaisena. Turvallisuussyistä raitiotierata rajataan paikoin matalalla aidalla ja tilan salliessa myös kasvillisuudella. Raitiotie linjataan avoimen laaksomaiseman reunan lähellä nykyistä maan pintaa tai siten kun se teknisesti on

---

mahdollista. Raitiotien sijainti matalalla laakson reunassa mahdollistaa raitiotielinjauksen sulautumisen kulttuurimaisemaan, osaksi avoimen laakson reunavyöhykettä.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alueella sijaitsee useita yhdyskuntateknisen huollon runkoputkia ja – kaapeleita. Näistä tärkeimpiä ovat:

Länsiosassa ratalinjan poikki: lämpöputket 200, keskijännitekaapeli 20 kV, vesijohto 400, viemärit 250 ja 350 sekä Kumpulanpuro.

Itäosassa ratalinjan suuntaisesti: vesijohto 400, kaasu 200 ja Kumpulanpuron lisävesijohto 110.

Kaavaratkaisu

Kaavassa on jatkosuunnittelutarvetta koskevia kaavamerkintöjä ja määräyksiä yhdyskuntateknisen huollon verkostoista, alueellisesta tulvareitistä ja jätevesihuollon laitosalueen et-merkintä.

Alueen tulvasuojelun edellyttämät toimet on esitetty Hermannin rantatien teknisessä yleissuunnitelmassa, 28.4.2017.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Maaperä

Vallilanlaakson läpi on kulkenut Sörnäisten satamarata, joka rakennettiin 1960-luvulla ja purettiin 2000-luvulla. Vanha ratapenger louheineen on purun yhteydessä jätetty paikalleen. Ennen satamaraata Vallilanlaakson alueet ovat olleet laajalti viljelyssä.

Kaava-alueella maanpinnan korkeusasema vaihtelee välillä +2,9 - +17,0. Korkeimmat kohdat sijoittuvat Mäkelänrinteen uintikeskuksen läheisyyteen ja alavimmat raitiotiekäytävän itäpäähän. Maaperä on jollakin tavalla muokattua koko kaava-alueella. Merkittävimmät täytemaa-alueet ovat Mäkelänrinteen uintikeskuksen pysäköintialue ympäristöineen sekä satama-alueelle johtanut vanha junaradan pohja. Kaava-alue sijoittuu pääosin pehmeikölle, missä saven paksuus vaihtelee välillä noin 0 – 13 m. Mäkelänrinteen uintikeskuksen itäpuolella on kitkamaa-alue.

Pohjaveden pinta on alueella lähellä maanpintaa.

Vallilanlaaksoon on kohdistunut pilaantumista aiheuttavaa kuormitusta mm. Kumpulan puron välityksellä, asemakaava-alueen lounaispuolella sijainneen huoltoaseman toiminnasta sekä Hermannin rantatien puoleisen alueen täytöistä ja toiminasta. Aluetta on halkonut myös satamarata, jonka purkamisen jälkeen raidesepeli on jätetty alueelle.

Kumpulan puron pohjasedimentit puhdistettiin 2000-luvun alkupuolella. Pilaantuneisuuden arvioitiin olleen peräisin sekä Pasilan entiseltä kaatopaikalta ja ratapihalta sekä toimintansa lopettaneen huoltoaseman pilaantuneesta maaperästä. Huoltoaseman alue on sittemmin kunnostettu vuosina 2009–2012. Alueelle on jäänyt syviin kerroksiin polttonesteitä, joista ei kunnostuksen aikana arvioitu aiheutuvan haittaa ympäristölle. Asemakaava-alue rajautuu länsipäässään huoltoaseman entiseen alueeseen.

Asemakaava-alueella on tehty tutkimuksia itäpäässä rata-alueella tain sen lähialueella vuosina 2013 ja 2017 yhteensä 14 pisteestä koekuopista ja kairamalla. Hermannin rantatien puoleisella alueella on yhdessä pisteessä todettu raidesepelissä ylemmän ohjearvon ylittävä pitoisuus arseenia ja alemman ohjearvon ylittävä pitoisuus kuparia. Muussa pintamaassa todettiin kahdessa pisteessä arseenia yli alemman ohjearvon. Muissa tutkimuspisteissä haitta-aineiden pitoisuudet olivat enintään kynnyсарvotasoa. Molemmat tutkimukset jatkuivat kaava-alueen itäpuolelle Hermannin rantatien ali. Itäpuolella havaittiin selvästi jätettä sisältävää, osin öljyistä täytötä.

Kaavaratkaisu

Raitiotien rakentaminen painumattomaksi rakenteeksi edellyttää pohjanvahvistusta. Savialueella raitiotie perustetaan paalulaatan välityksellä kantavan pohjamaan varaan. Muualla raitiotie voidaan perustaa maanvaraisesti. Maanvarainen perustaminen on mahdollista ainakin Mäkelänrinteen uintikeskuksen itäpuoleisella kitkamaa-alueella.

Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota tulevan raitiotiepenkereen stabiliteettiin Kumpulanpuron suuntaan. Myös Mäkelänrinteen uintikeskuksen parkkialueen täyttöjen vakavuus pohjoiseen päin tulee huomioida.

Asemakaavan toteuttaminen edellyttää huomattavia maarakennustöitä. Vaikka alueelle vaikuttavia kuormitustekijöitä on kunnostamisen myöstä poistettu, eikä rata-alueen itäpäässä ole havaittu mer-

---

kittävää pilaantuneisuutta, on alueella kuitenkin syytä varautua pilaantuneisuuden esiintymiseen mm. kustannusten ja toteutusaikataulun kannalta. Maaperän pilaantuneisuus on syytä selvittää jatkosuunnittelun yhteydessä alueilla, joilla on toteutuksesta aiheutuva maakaivutarve.

Mahdollisen maaperän pilaantuneisuuden ei arvioida estävän alueen ottamista suunniteltuun käyttöön. Maaperän laadulla on vaikutuksia mm. kaivettavien massojen lupaprosessiin, käsittelyyn ja hyötykäyttömahdollisuuksiin. Kaavassa on annettu seuraava määräys: "Maaperän pilaantuneisuus on tutkittava ja pilaantunut maaperä on kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä."

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Kaava-alueen itäpuolella sijaitsevan Hämeentien ajoneuvoliikenne aiheuttaa alueelle melua. Kumpulan puron veden laatu on Vallilanlaaksossa ollut ajoittain melko huono.

Kaavaratkaisu

Raitiotien aiheuttaman melun määrä Vallilanlaakson puistoon on tutkittu. Nurmipintainen raitiotierata on hiljaisempi kuin kovapintainen radan alusta. Vallilanlaakson raitiotiestä on tehty melunmallinnos. Selvityksen perusteella raitiotieyhteys ei aiheuta lisääntyntä meluhaittaa Vallilanlaakson siirtolapuutarhamökeille ja tämän vuoksi melun torjunnasta ei ole tarvetta antaa asemakaavamääräystä. Maksimiäänitasoista voi olla lyhytaikaista haittaa lähimmille siirtolapuutarhamökeille, asuminen ei kuitenkaan ole mökeissä ympärivuotista. Meluselvitys on liitetty asemakaavaselostuksen liitteeksi.

Alueen suurimpaan melunlähteeseen, Hämeentiehen ei tällä asemakaavalla ole vaikutusta.

Raideliikenne perustetaan paalulaatalle siirtolapuutarhan kohdalla, mikä estää värähtelyn siirtymisen siirtolapuutarhan mökkeihin.

Nimistö

Nimistötoimikunta päätti kokouksessaan 18.10.2017 esittää Vallilan ja Kumpulan kaupunginosaan Vallilanlaakson alueelle seuraavia nimiä:

Poikkikulku-Tvärgången
(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)
Perustelu: Yhteys kulkee Vallilanlaaksonkentän ja laaksoalueen poikki;

Vallilanlaaksonkulku-Vallgårdsdalsgången
(jalankulkuyhteys)
Perustelu: Liitynnäinen, Vallilanlaakson mukaan.

Valmisteilla olevassa asemakaavassa tullaan poistamaan käytöstä nimi Hevoshaanpolku-Hästhagsstigen, sillä sama nimi on käytössä Vantaalla.

Kumpulantaival-Gumtäktsståket (1985) ja Vallilantaival-Vallgårdsstråket (1985) linjataan uudelleen liitekartan mukaisesti.

Nimistötoimikunta päätti kokouksessaan 6.6.2018 esittää Vallilan ja Kumpulan kaupunginosaan Vallilanlaakson alueelle seuraavaa nimeä:

Vallilanraitio- Vallgårdsspåret
(varattu raitioliikenteelle katuna)
Perustelu: Vallilan kaupunginosan mukaan.

Vaikutukset

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Kumpulanpuron valuma-alueen hulevesiselvitys ja suunnitelma, luonnos 10.11.2017, Destia

Kumpulanpuron meritulvien hallinta, 20.2016, Destia

Vanhankaupungin aluesuunnitelma, Koskela, Kumpula, Käpylä, Toukola, Vanhakaupunki 2016 – 2025

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat kustannukset esitetään Kalasataman raitiotien yleissuunnitelman yhteydessä.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa Vallilanlaakson länsiosaan 1980-luvulla rakennetun Isonniityn asuinalueen eteläreunan puistoon. Raitiotien ja uuden sillan toteuttamisen johdosta Hevoshaanpolun puistokäytävä jyrkkenee. Rakennettava puistokäytävä soveltuu vain jalankululle. Jalankulkureitti toteutetaan sekä porrastamalla, että esteettömän puistokäytävän avulla. Hevoshaanpolun rinnekaltevuus on johtanut liian suuriin pyöräliikenteen tilannopeuksiin puistossa, jossa on päiväkodin piha- ja leikkialueita. Kaavaratkaisun mukaan pyöräily siirretään Hevoshaanpolulta nopean pyöräilyn reitille, baanalle, josta se johdetaan Poikkikulun kautta Kumpulaa suuntaan. Hevoshaanpolun puistokäytävä sovitetaan jyrkkenevään maastoon, jonka johdosta jalankulkureitti tällä kohtaa pitenee. Isonniityn asuinalueen eteläpuolella sijaitsevan puiston turvallisuus ja käyttömahdollisuudet paranevat.

Vaikutukset maisemaan ja luontoon ja virkistykseen

Vallilanlaakson itäosassa kaavaratkaisu ei vaikuta merkittävästi maisemaa, luontoa tai virkistyskäyttöä heikentävästi. Raitiotie suunnitellaan olemassa olevan satamapenkereen kohdalle. Raitiolinja ja baana sijoitetaan vierekkäin. Raitiotieradalle varataan 8 metrin levyinen alue ja baanalle 4 metrin levyinen alue. Raitiotien ja baanalla sekä baanalla ja puistokäytävän välisten viherkaistojen leveydet vaihtelevat ympäristön, mm. mahdollisten säilytettävien puitten sijainnin mukaan. Raitiotielinja suunnitellaan mahdollisimman lähelle nykyistä maanpintaa ja raitiotie toteutetaan nurmiratana mikä vaikuttaa radan sopeutumiseen maisemaan.

Vallilanlaakson keskiosassa raitiotielinjan rakentamisen johdosta poistetaan puita ja muuta kasvillisuutta alueelta, joka on linnustollisesti arvokas. Linnustollisesti arvokas kohde on 9,8 hehtaarin suuruinen (arvoluokka III). Jalot lehtipuut, pensaikot, heinikot ja niityt ovat pesimälinnustolle tärkeää ympäristöä. Raitiotielle rakennettava alue on murto-osa koko linnustollisesti arvokkaan alueen pinta-alasta, eikä kaavan toteuttamisesta ole linnustolle merkittävää vaikutusta, eikä puistoalueen pienentäminen heikennä alueen luontoarvoja.

Suurin maiseman ja puistoympäristön muutos tulee laakson länsiosaan. Mäkelänrinteen uintikeskuksen puoleista rinteä leikataan. Syntyviä luiskia on mahdollista lyhentää esim. muurien avulla. Osa luiskista jää loiviksi ja ne voidaan liittää kasvillisuuden ja maastomuotojen avulla puistoympäristöön.

Virkistysalueen toiminnot ja reitit säilyvät. Vallilanlaaksossa raitiotien ylityskohtia tulee olemaan kaksi. Pyöräily osoitetaan raitiotien yhteydessä kulkevalle baanalle ja nopea läpikulkupyöräily puiston ydinalueelta poistuu. Raitiovaunupysäkit ovat Vallilanlaakson itä- ja länsipäässä, Hämeentien ja Mäkelänkadun tuntumassa.

Vaikutukset liikenteen

Asemakaavan muutos mahdollistaa raitiotien toteuttamisen Vallilanlaakson läpi, mikä parantaa poikittaisia joukkoliikenneyhteyksiä merkittävästi Pasilan ja Kalasataman alueiden välillä.

Raitiotien rinnalle on mahdollista toteuttaa puistokäytävästä erotettu pyöräliikenteen pääreitti eli baanayhteys Mäkelänkadun ja Hermannin rantatien välille. Yhteys lisää kävelyn ja pyöräilyn turvallisuutta ja sujuvuutta Vallilanlaakson alueella.

Asemakaava-alueella ei tulla sallimaan moottoriajoneuvoliikennettä.

Asemakaavan muutos ei vaikuta kaava-alueen ulkopuolisten kohteiden liikenteelliseen saavutettavuuteen.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Vallilanlaakso on vuosikymmenien aikana muuttunut pienten peltojen ja niittyjen kirjomasta avoimesta kulttuurimaisemasta rakennettujen puistojen, liikuntakenttien ja laajenevien metsiköiden maisemaksi. Maisema ei ole enää niin avoin kuin 1980-luvulla. Laakson keskiosan puusto sulkee laaksomaisemaa. Raitiotieradan johdinpylväät ja niiden väliset johtimet tulevat näkymään laaksomaisemassa. Raitiotie sijaitsee laakson reunoilla eivätkä raitiotien rakenteet laakson mittakaavaan, kokonaisuutensa ja puustoon suhteutettuna tule häiritsevästi esille. Raitiotierata on lähelle nykyistä maanpinnan tasoa, mikä vähentää radan haitallista vaikutusta lähi- maisemaan.

Vallilanlaakso on eri aikakausina ollut vapaa-ajan vieton aluetta. Laaksossa on ollut ja on viljelypalstoja ja siirtolapuutarha. Pohjoisrinteellä sijaitsevalta Kumpulan kartanolta on avoin näkymä laaksoon. Raitioliikenne tuo uuden, kestävän, julkisen liikennemuodon puistoon, joka mahdollistaa puiston kokemisen liikennevälineestä.

Vaikutukset ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Kaavaratkaisu vähentää autoriippuvuutta kestävän liikkumismuotoihin perustuvan suunnittelun johdosta. Kumpulanpuron hulevesille

---

on kaavassa aluevaraus. Vallilanlaaksoon laaditussa viitesuunnitelmassa on tutkittu hulevesien käsittelyä ja mahdollisuuksia puistosuunnittelussa. Raitiotie toteutetaan nurmiratana joka vähentää johdettavien hulevesien määrään.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin

Vallilanlaakson puiston toiminnallinen rakenne ja puistokäytäväverkosto säilyvät. Puiston reunoilla sijaitsevat raitiovaunupysäkit helpottavat pääsyä virkistysalueelle Raitioliikenne saattaa uutena, puistossa sijaitsevana liikennemuotona aikaansaada turvattomuuden tunnetta. Toteutussuunnittelussa tulee huomioida raitiotien ta-soylitysten sekä puistoympäristön ja raitioliikenteen saumakohtien välinen turvallisuus.

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisua koskevat seuraavat erityistavoitteet:

- Alueiden käytössä on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.
- Yleis- ja asemakaavoituksessa on varauduttava lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin.
- Alueiden käytössä on edistettävä matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvattu edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen yhteistyön kehittämiseksi.
- Helsingin seudun liikennejärjestelmää tulee kehittää koko seudun kattavan liikennejärjestelmäsuunnitelman avulla siten, että se hillitsee ilmastonmuutosta sekä tukee yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä.
- Alueidenkäytön suunnittelussa tulee varautua raideliikenteen laajenemiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä.
- Raideliikenneverkostoa laajennettaessa on otettava huomioon ympäröivä alueidenkäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiirteet.

Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu yhdistävän viherverkoston jatkuvuutta, maiseman erityispiirteiden huomioon ottamista ja sitä, että liikennejärjestelmäsuunnittelun avulla ilmastonmuutoksen hillitsemistä. Tavoitteiden huomioon ottamista selostetaan tarkemmin kohdassa vaikutukset.

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Maakuntakaava

Ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa Uudenmaan maakuntakaavassa suunnittelualue on taajamatoimintojen aluetta ja alueella on viheryhteystarve.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa (hyväksytty 24.5.2017) suunnittelualue on osittain maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki).

Nyt laadittu kaavaratkaisu on voimassa olevien maakuntakaavojen mukainen.

Yleiskaava

Helsingin yleiskaavassa (2016) alue on virkistys- ja viheraluetta sekä Mäkelänkadun läheisyydessä osittain kantakaupunkia (C2). Yleiskaavassa Vallilanlaaksoon on osoitettu pikaraitiotie, raideliikenteen runkoyhteys ja baanaverkko. Kantakaupunkia olevalle alueelle on osoitettu viheryhteys. Hämeentie on osoitettu merkinnällä pääkatu. Nyt laaditussa kaavaratkaisussa on otettu huomioon Helsingin uuden yleiskaavan (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) tavoitteet.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 11830 (tullut voimaan kokonaisuudessaan 18.11.2011) mukaan alue on osittain kantakaupungin pintakallioaluetta ja kaava-alue risteää nykyisen rakennetun maanalaisen tilan kanssa. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Asemakaavat

Alueella on voimassa seuraavat asemakaavat:

Asemakaava nro 10495 (vahvistettu 19.12.1997) mukaan alue on puistoa (VP).

Asemakaava nro 9010 (vahvistettu 30.10.1987) mukaan alue on puistoa (VP).

Asemakaava nro 8930 (vahvistettu 16.7.1985) mukaan alue on puistoa (VP).

Vanha satamaradan penkere lähialueineen on asemakaavoittamaton aluetta.

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty 22.9.2010.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelut on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Helsingin kaupunki omistaa alueen.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

SUUNNITTELU- JA KÄSITTELYVAIHEET

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2017 kaupungin aloitteesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Pelastuslaitos
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Kulttuuripalvelukokonaisuus, Kaupunginmuseo
- Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristö keskus (ELY)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa oli nähtävillä 2.10.–27.10.2017 seuraavissa paikoissa:

- info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2
- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Asukastilaisuus pidettiin 10.10.2017 Näyttelytila Laiturilla.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannantotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Kumpulan kartanon, kasvitieteellisen puutarhan ja Vallilan siirtolapuutarhan ympärille rakentuvan viheralueen säilymiseen kulttuurihistoriallisesti ja avoimena viherympäristönä sekä raitiotien toteuttamiseen nurmiratana.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että kulttuurihistoriallisesti arvokas Vallilanlaakson itäosan

---

raitiotieradan ympäristö suunnitellaan mahdollisimman avoimena, kulttuurimaiseman reunavyöhykkeeseen liitettynä osana. Mitoitus eri toiminnoille Vallilan siirtolapuutarhan ja Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan välimaastossa on hyvin tiukka. Aluevaraustarve hulevesien johtamiselle ja viivytykselle tällä osuudella on välttämätöntä, jotta Vallilan siirtolapuutarha ei tulisi tulevaisuudessa kärsimään mittavista tulvia muodostavista hulevesiongelmista. Eri kulku-
muotojen erottamisperiaatteisiin palataan tarkemman suunnittelun yhteydessä. Tavoitteena on selkeä, turvallinen ja kulttuurimaisemaan luontuva ympäristö. Raitiotie toteutetaan nurmiratana, eikä kaava mahdollista siihen, eikä sen yhteyteen moottoriajoneuvoliikenteen väylää.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaikaneistosta kohdistuivat puiston ja virkistysympäristön ja maiseman muuttumiseen, jalankulkuyhteyksien katkeamiseen, puiston käyttömahdollisuuksien huonontumiseen, raitiotieliikenteen vaatimiin tilavarauksiin ja mitoituksiin sekä raitiotieliikenteen aiheuttamiin pöly- ja meluhaittoihin, turvallisuuteen, raitiotielinjan tarjoamaan palvelutasoon ja sen kustannuksiin ja perustamistapaan. Lisäksi kiinnitettiin huomiota liian nopeaan suunnittelun etenemiseen ja siihen, että ei ole realistista esittää lautakunnalle päätettäväksi alustavaa suunnitelmaa, jossa monet tekniset ja ympäristöesteettiset asiat ovat avoinna. Kirjallisia mielipiteitä saapui 29 kpl.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että kestävien liikkumismuotojen raitiotien ja baanan, sijoittamisen lähtökohtina ovat laaksomaisema, kulttuurihistorialliset arvot ja virkistysalueen käyttömahdollisuuksien säilyminen. Raitiotie linjataan olemassa olevan satamapenkereen kohdalle sekä puiston eteläreunaan. Raitiotien linjaus, radan korkeuden sovittaminen lähelle maan pintaa sekä kasvillisuuden rytmittäminen ovat keinoja joilla raitiotie sovitaan ympäristöön. Puistokäytäväreitistö säilyy nykyisen kaltaisena ja radan ylityksiä on kahdessa kohtaa. Kaava-alueen keskivaiheilla oleva etelä-pohjoissuuntainen raitti säilyy nykyisellä paikallaan ja ylittää raitiotien tasossa. Ylityksestä suunnitellaan mahdollisimman turvallinen.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi alueen asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen 6.2.2018 jatkosuunnittelun pohjaksi.

Viranomaisneuvottelu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa järjestettiin 9.1.2018, jolloin käytiin läpi kaava muutoksen lähtökohdat ja tavoitteet.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL §) 7.9.–8.10.2018

Kaavaehdotus esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle 21.8.2018 ja lautakunta päätti 21.8.2018 asettaa kaavaehdotuksen nähtäville.

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan.

Muistutukset ja kirjeet

Kaavaehdotuksesta tehtiin 16 muistutusta, joista kolme oli samalta henkilöltä. Nähtävilläolon ulkopuolella saapui kolme kirjettä. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat Vallilanlaakson puiston käytettävyyteen, virkistys-, luonto-, kulttuurihistoriallisten ja maisema-arvojen heikentymiseen raitiotien toteuttamisen myötä. Muistutuksissa raitiotien linjausta Vallilanlaaksoon pidettiin huonona, koska se aiheuttaa melua, turvallisuusriskejä, muuttaisi maisemaa ja rajoittaisi vapaata liikkumista Vallilanlaakson puistossa. Muistutuksessa kritisoitiin Vallilanlaakson viitesuunnitelman mukaista ehdotusta avata Vallilan siirtolapuutarhan itä-länsi suuntainen viherakseli yleiseen virkistyskäyttöön. Toisaalta muistutuksessa esitettiin, että siirtolapuutarhaa rajaavan aidan pohjoisportin sulkeminen raitiotiekaavan toteutumisen myötä tuhoaisi siirtolapuutarhan kehittymisen edellytykset kaupunkipuistoin osana ja huonontaisi oleellisesti nykyistä saavutettavuutta viheralueverkoston osana. Kaava ratkaisua pidettiin huonona hulevesien kannalta.

Muistutuksessa tuotiin esiin, ettei vaihtoehtoisia tapoja järjestää joukkoliikenne esim. raitiotieyhteydellä Teollisuuskatua pitkin ole tutkittu. Satamaradan historiaan perustuvaa estevaikutusta ei voida mitenkään verrata suunniteltuun nopeaan pikaratikkaliikenteeseen.

Pyöräliikenteen poistamista Hevoshaanpolulta ei pidetty hyvänä ratkaisuna ja baanin tarpeellisuus sekä baanin mahdollisuus karnavoida pyöräliikennettä kyseenalaistettiin. Kaupunginvaltuuston päättämisen (Kalasataman raitiotien yleissuunnitelma 13.6.2018) oikeutta kyseenalaistettiin, koska raitiotien sijoitetaan alueelle, jolla ei ole sitä mahdollistavaa asemakaavaa. Ympäristövaikutusten ar-

---

viointia pidettiin liian suppeana, eikä riittäviä tutkimuksia ja selvityksiä, sekä vaihtoehtoisia tarkasteluja ole tehty. Muistutuksia tuli 16, joista kolme tuli samalta henkilöltä. Kolmessa muistutuksessa raitiotien linjausta pidettiin hyvänä.

Kirjeissä (3 kpl) esitetyt huomautukset kohdistuivat raitiotien turvallisuuteen, puuston poistumiseen raitioradan toteuttamisen yhteydessä, raitiotien kustannuksiin, Kumpulanpuron hulevesisuunnitelman ja alueelle laaditun Vallilanlaakson puiston viitese suunnitelman väliseen ristiriitaan, sekä linnustollisesti arvokkaan alueen pieneneemiseen.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat raitiotien aiheuttaman melun ja tärinän torjunnasta annettavaan kaavamääräykseen, kasvillisuuden ja eri toimintojen rakenteellista rajaamista kohdentavaan kaavamääräykseen ja istutettavaksi määriteltujen, erityyppisten alueen osien lisäämistä asemakaavaan.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Kulttuuripalvelukokonaisuus, Kaupunginmuseo
- Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristö keskus (ELY)

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeistä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Tehdyt muutokset julkisen nähtävilläolon jälkeen

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin tehdyt muutokset:

ELY-keskuksen lausunnon johdosta:

- Asemakaavaan on lisätty määräys ”Raitiotien jatkosuunnittelussa tulee huomioida melun ja värinän torjuntatarpeet.” ja selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

Kaavaehdotuksen jatkosuunnittelun johdosta:

- Kaavarajaa siirrettiin Mäkelänrinteen uintikeskuksen kohdalla noin 1,5 metriä itään päin ja sitä jatkettiin suoraan etelään. Muutos mahdollistaa uintikeskuksen toteutuksen siten, että täysimittainen uintirata voidaan toteuttaa.

Kaavakarttaan on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia.

Aineistoon tehdyt täydennykset:

- Kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheen osalta.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa. Niitä, joiden etua muutokset koskevat, on kuultu erikseen puhelinkeskustelussa.

Kaavaehdotuksen esittäminen kaupunginhallitukselle

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle 21.8.2018 päivätyn ja 5.2.2019 muutetun asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12531 hyväksymistä.

Helsingissä 5.2.2019

Marja Piimies

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	091 Helsinki	Täyttämispvm	10.12.2018
Kaavan nimi	Vallilanlaakson raitiotie		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	21.08.2018
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	20.09.2017
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	09112531
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	3,7720	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	1,6920
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	2,0800

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	3,7720	100,0			1,6920	
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,7047	71,7			0,6247	
R yhteensä						
L yhteensä	1,0673	28,3			1,0673	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	3,7720	100,0			1,6920	
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,7047	71,7			0,6247	
VP	2,7047	100,0			0,6247	
R yhteensä						
L yhteensä	1,0673	28,3			1,0673	
Kadut	1,0673	100,0			1,0673	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus

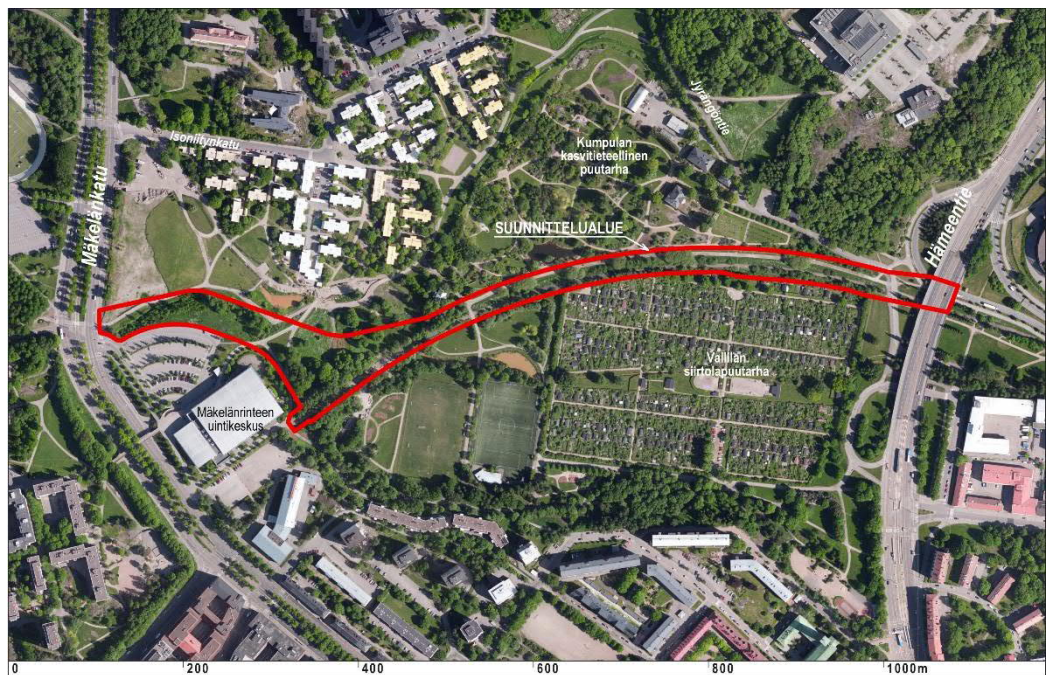
VALLILANLAAKSON ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Asemakaavan muutos liittyy Kalasataman ja Pasilan välille suunnitteilla olevaan raitiotieyhteyteen. Vallilanlaaksossa raitiotie kulki vanhan satamaradan paikalla. Radalla ei sallita ajoneuvoliikennettä. Raitiotien viereen on suunnitteilla pyöräliikenteen baanayhteys Mäkelänkadun ja Hermannin rantatien välille.

Tervetuloa keskustelemaan info- ja näyttelytila Laiturille tiistaina 10.10.2017 klo 17.30 alkaen!

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaava koskee Vallilanlaakson käytöstä poistunutta junarata-alueita, Vallilanlaakson puistoa ja Mäkelänrinteen uintikeskuksen kortteli-alueen puoleista reuna. Tavoitteena on mahdollistaa raitiotien

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASSA (OAS) esitetään miksi kaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä.

toteutuminen Vallilanlaaksoon siten, että ratalinja sopeutuisi puistoym-
päristöön ja haittaisi mahdollisimman vähän alueen käyttöä. Pyöräliiken-
teen väylä, baana, sijoitetaan raitiotien yhteyteen. Kun vilkas pyörälii-
kenne siirretään Hevoshaanpolulta baanalle, ja edelleen Kumpulantai-
paleelle, puiston ytimen turvallisuus ja käyttömahdollisuudet paranevat.
Raitiotien ylityskohtia sijaitsee kolmessa kohdassa. Raitiotie toteutetaan
vain raitioliikenteelle sopivana nurmiratana, eikä moottoriajoneuvoliiken-
nettä sallita radalla.

Raitiolinja tarjoaa nopean ja luotettavan joukkoliikenneyhteyden Pasi-
lasta Kumpulan kampusalueelle ja Kalasatamaan. Raitiolinjalta on hyvät
vaihtoyhteydet Pasilassa lähi- ja kaukojuniin, Kalasataman keskuksessa
metroon sekä Kalasataman Nihdissä Kruunusillat-pikaraitiotiehen ja tar-
joaa tärkeän poikittaisen raideyhteyden näiden säteittäisten runkoyh-
teyksien välille. Raitiotielle tulee pysäkit Mäkelänkadun risteyksen yh-
teyteen sekä Hämeentien sillan alle.

Vallilanlaaksoon suunniteltu raitiotieosuus mahdollistaa myös Helsingin
uuden yleiskaavan (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) mukaisen pikarai-
tietien toteuttamisen. Tämä osuus on osa yliopistokampuksia yhdistä-
vän ns. Tiederatikan linjausta.

Osallistuminen ja aineistot

Helsingin raitiotieliikenteen yleissuunnitelmaa ja siihen liittyviä asema-
kaava- ja liikennesuunnitelmaluonnoksia esitellään asukastilaisuudessa tiistaina 10.10.2017 klo
17.30–19.30 info- ja näyttelytila Laiturilla (käyntiosoite Narinkka 2
Kamppi).

Kaava- ja liikennesuunnitelmaluonnoksiin voi tutustua verkkosivuilla
2.10.–27.10.2017 osoitteessa www.hel.fi/suunnitelmat tai info- ja näytte-
lytila Laiturin asiakaspalvelussa, jossa saa henkilökohtaista neuvontaa.
Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun
kartta.hel.fi/suunnitelmat.

Mielipiteet valmisteluaineistosta pyydetään esittämään **viimeistään
27.10.2017**. Niille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä ilmoittaneet sähkö-
posti- tai postiosoitteensa, lähetetään tieto lautakunnan asiasta teke-
mistä päätöksistä.

Kirjalliset mielipiteet lähetetään osoitteeseen Helsingin kaupunki, Kir-
jaamo, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI, (käyntiosoite: Kaupun-
gintalo, Pohjoisesplanadi 11–13) tai sähköpostilla [helsinki.kir-
jaamo@hel.fi](mailto:helsinki.kir-
jaamo@hel.fi)

Mielipiteet voi esittää asukastilaisuudessa tai suoraan suunnittelijalle.
Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisille ja muille asiantunti-
joille järjestetään erillinen neuvottelu ja heiltä pyydetään tarvittavat lau-
sunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus.
Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on ku-
vattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- seurat ja yhdistykset
  - Hermanni – Vallila seura, Kumpula-seura, Pasila-seura, Kalasataman asukasyhdistys, Vallilan siirtolapuutarhayhdistys, Arabianranta-Toukola-Vanhakaupunki -kaupunginosayhdistys
  - Helsingin Yrittäjät
  - Mäkelänrinteen uintikeskus Oy
  - Kumpulan kasvitieteellinen puutarha
  - Helsingin yliopisto
- asiantuntijaviranomaiset
  - Helen Sähköverkko Oy
  - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
  - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
  - Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaite (HKL)
  - pelastuslaitos
  - kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
  - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa virkistykseen, maisemaan, kulttuuriperintöön ja liikenteeseen ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat.

Suunnittelun taustatietoa

Helsingin kaupunki omistaa alueen. Kaavoitus on tullut vireille kaupungin aloitteesta.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1985–1997) ja niissä alue on merkitty urheilutoimintaa palvelevien rakennusten kortteli-alueeksi (YU) ja puistoksi (VP, P). Vanhan satamaradan pohja on kaavoittamatonta aluetta.

Voimassa olevassa Yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty kaupungin-osapuistoksi, jossa suunnittelualueen itäosa on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta.

Helsingin uudessa yleiskaavassa (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) alue on merkitty virkistys- ja viheralueeksi, jossa on raideliikenteen runkoyhteys, pikaraitiotie ja baanaverkko.

Uudenmaan maakuntakaavassa alue on maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä.

Suunnittelualueella sijaitsee käytöstä poistunut junaradan pohja, puistoa jossa puistokäytäviä, nurmikkoa, puita ja avointa puistolaaksoa reunustava istutettu rinne.

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö, julkiset ulkotilat, maisema

Mervi Nicklén, maisema-arkkitehti, p. (09) 310 37221,
mervi.nicklen@hel.fi

Liikenne

Riikka Österlund, liikenneinsinööri, p. (09) 310 37312,
riikka.osterlund@hel.fi

Niko Setälä, liikenneinsinööri, p. (09) 310 37031
niko.setala@hel.fi

Teknistoloudelliset asiat

Pekka Leivo, diplomi-insinööri, p. (09) 310 37388,
pekka.leivo@hel.fi

Rakennussuojelu

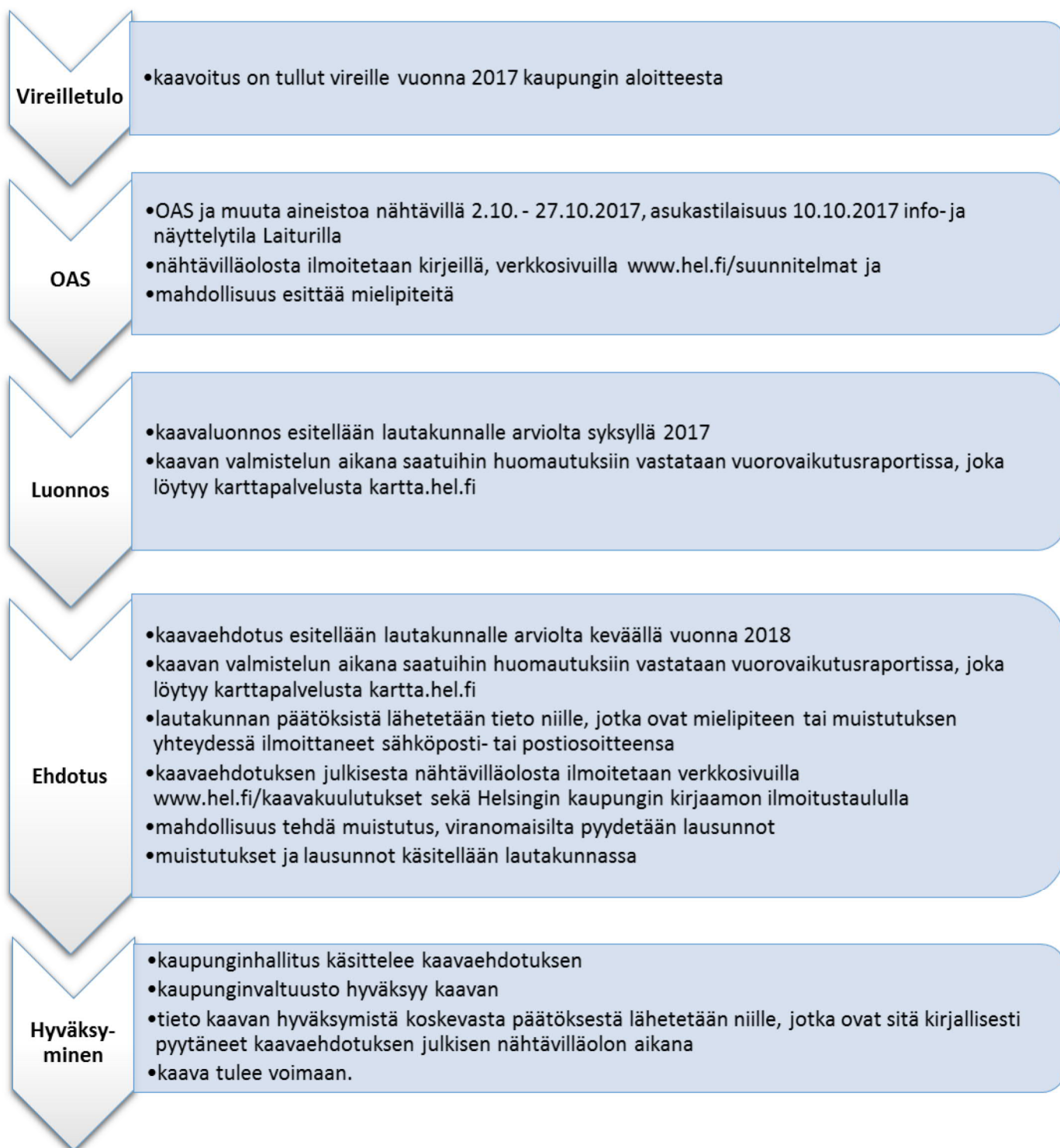
Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217,
sakari.mentu@hel.fi

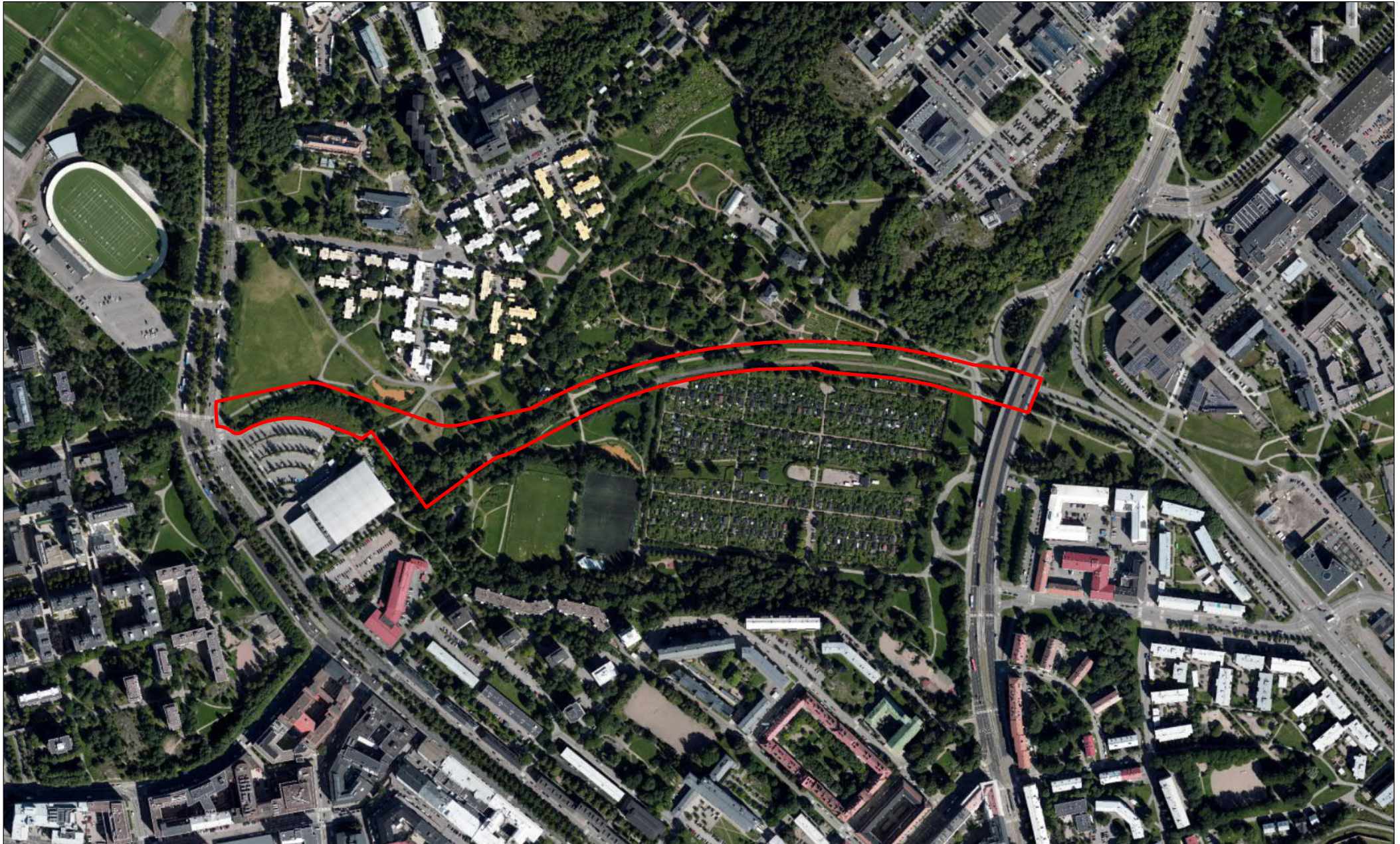

Kaupunkisuunnittelua voi seurata sosiaalisen median kanavissa (facebook.com/helsinkisuunnittelee, twitter.com/HelsinkiKymp, www.youtube.com/helsinkisuunnittelee) sekä Suunnitelmavahti-palvelun avulla (www.hel.fi/suunnitelmavahti).

Kaavoituksen eteneminen

Ilmakuva
Vallilanlaakson raitiotie

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

17

949
YS

949
LP

24971
AK

24973
YHT

24973
YOT

24967
AK

24969
AK

VPO

VP

24
VP

24968
AK

24

22

22

24
VP

VALLILA 22
22
up

VU
up

RP/s

17005
AK

22586
YO

585
AKS

22556
AK

553
A

2166
T

21

AK
657

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA
- MÄÄRÄYKSET

Puisto.

2 metriä kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

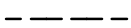
Kaupunginosan raja.

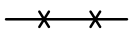
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.

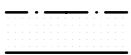
Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

24

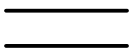
Kaupunginosan numero.

VALLILANLAA

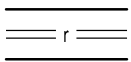
Kadun, tien, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

Istutettava alueen osa.

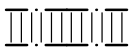
Katu.

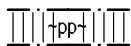
Raitiovaunuliikenteelle varattu katu, joka on toteutettava nurmiratana.

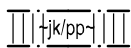
Jalankululle ja pyöräilylle varattu aukio.

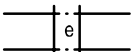
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.

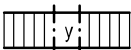
Polkupyöräliikenteelle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.

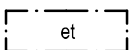
Yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.

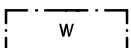
Eritasoristeys.

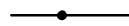
Kadun tai liikennealueen ylittävä jalankulun ja pyöräliikenteen silta.

Jätevesihuollon toiminnan turvaamisen suunnittelutarve.

Alueellinen tulvareitti.

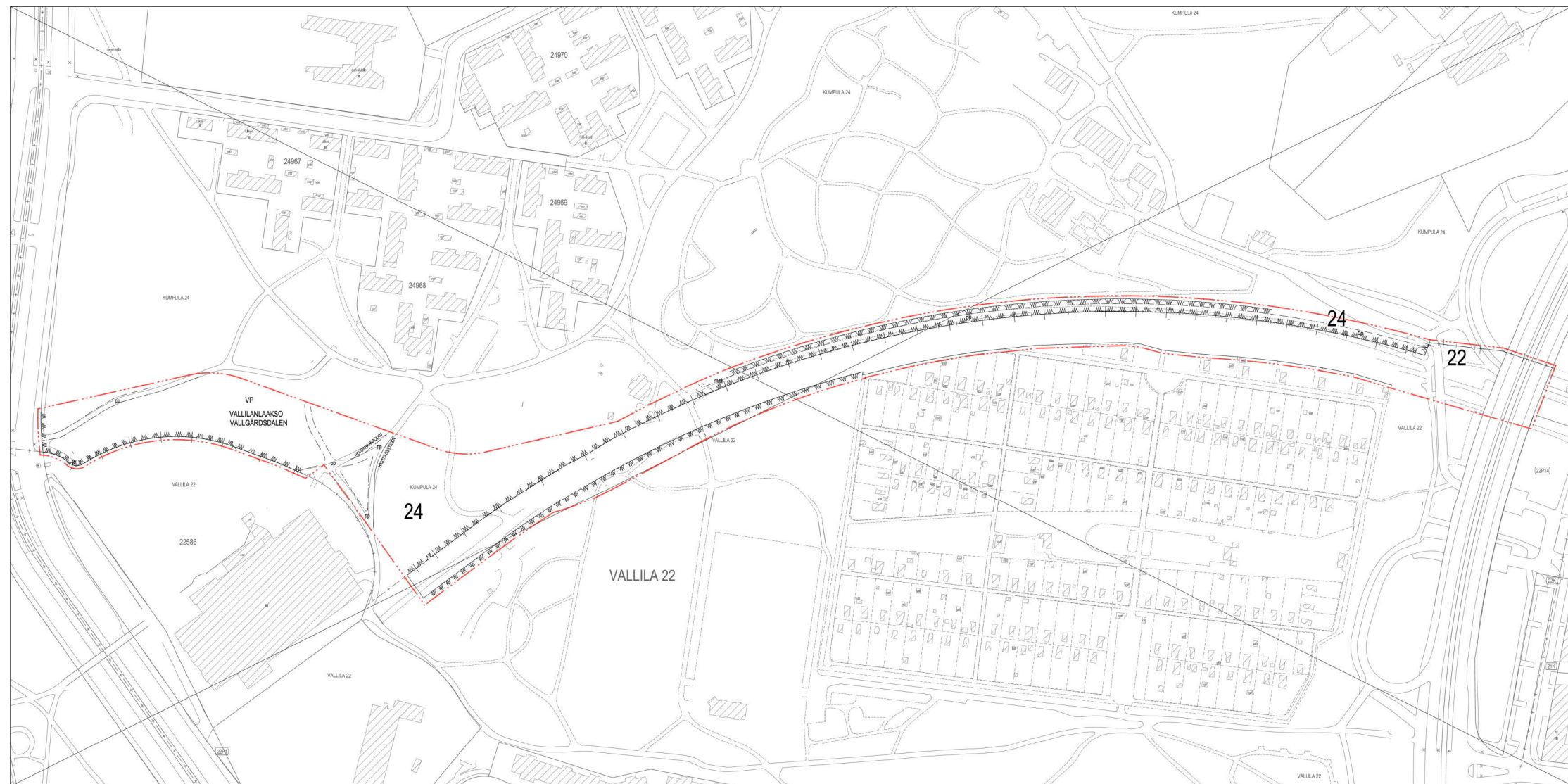
Yhdyskuntateknisen huollon tunneli. Tunnelin läheisyydessä kalliota ei saa porata tai louhia siten, että tunnelille aiheutuu haittaa.

Kaava-alueella sijaitsevat yhdyskuntateknisen huollon runkoyhteydet ja -kaapelit tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Puistoalueelle saa sijoittaa raitiotien rakenteita ja varusteita.

Raitiotien jatkosuunnittelussa tulee huomioida melu- ja värinätorjuntatarpeet.

Maaperän pilaantuneisuus on tutkittava ja pilaantunut maaperä on kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä.

Asemakaavan nro 8930, 9010, 9035 ja 10495 osa, jonka asemakaavan muutos nro 12531 voimaantullessaan kumoaa.
 Del av detaljplan nr 8930, 9010, 9035 som upphävs då detaljplaneändringen nr 12531 träder i kraft.

Kartta on eri korkeusjärjestelmässä kuin asemakaavan muutos.
 Kartan har ett annat höjdsystem än detaljplaneändringen.

Poistuvat merkinnät ovat eri mittakaavassa kuin asemakaavan muutos.
 De strukna beteckningarna är i annan skala än detaljplaneändringen.

MASU Planning

Havainnekuva
Vallilanlaakson raitiotie

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

MASU Planning

Havainnekuva
Vallilanlaakson raitiotie

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

MASU Planning

Havainnekuva
Vallilanlaakson raitiotie

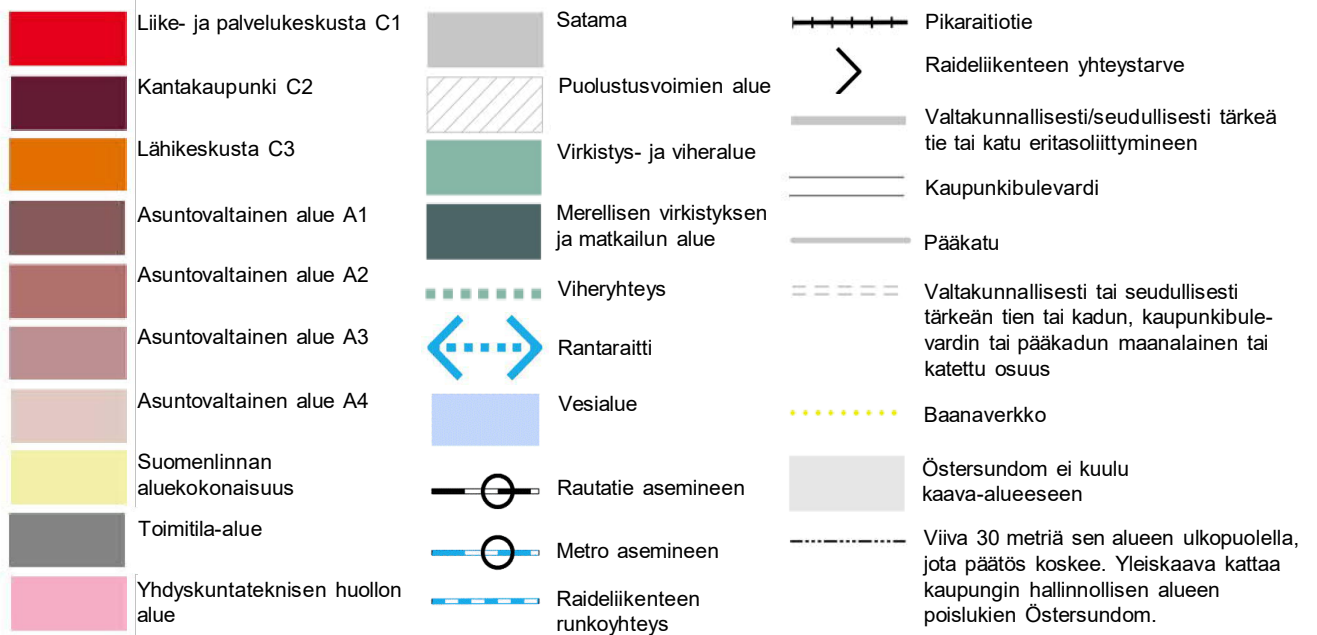
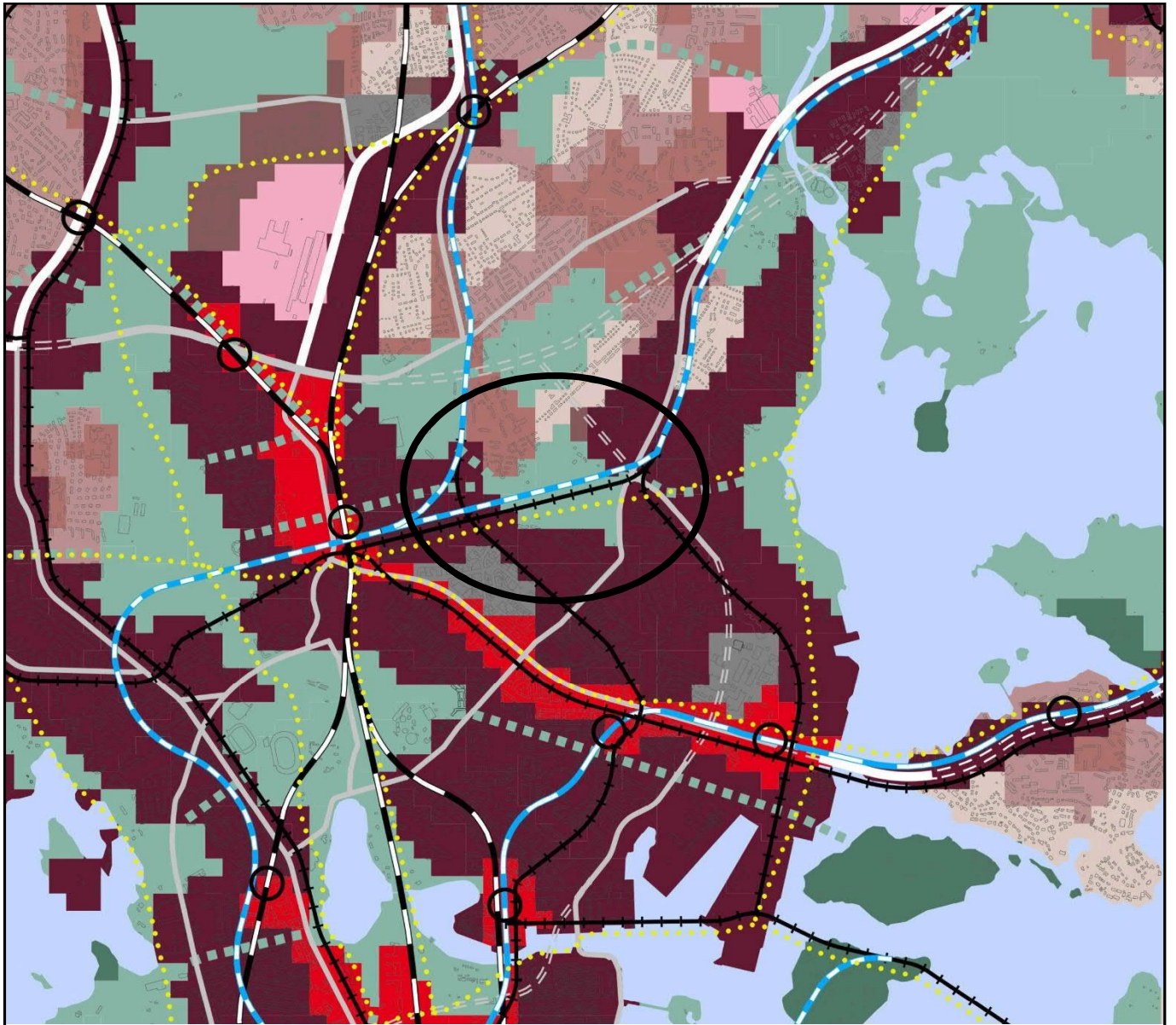
Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

MASU Planning

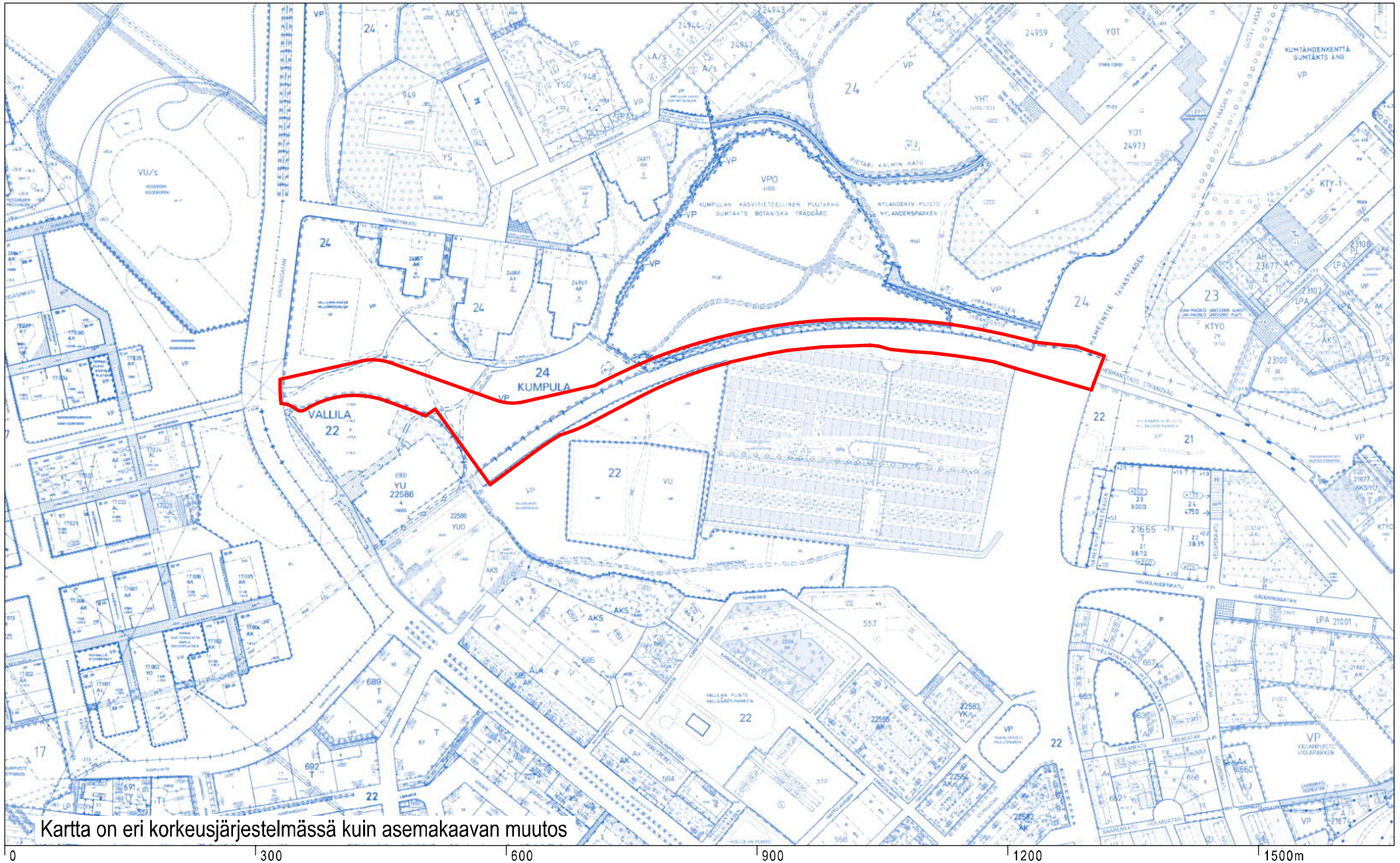
Havainnekuva
Vallilanlaakson raitiotie

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

Ote Helsingin yleiskaavasta (2016)
Vallilanlaakson raitiotie

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

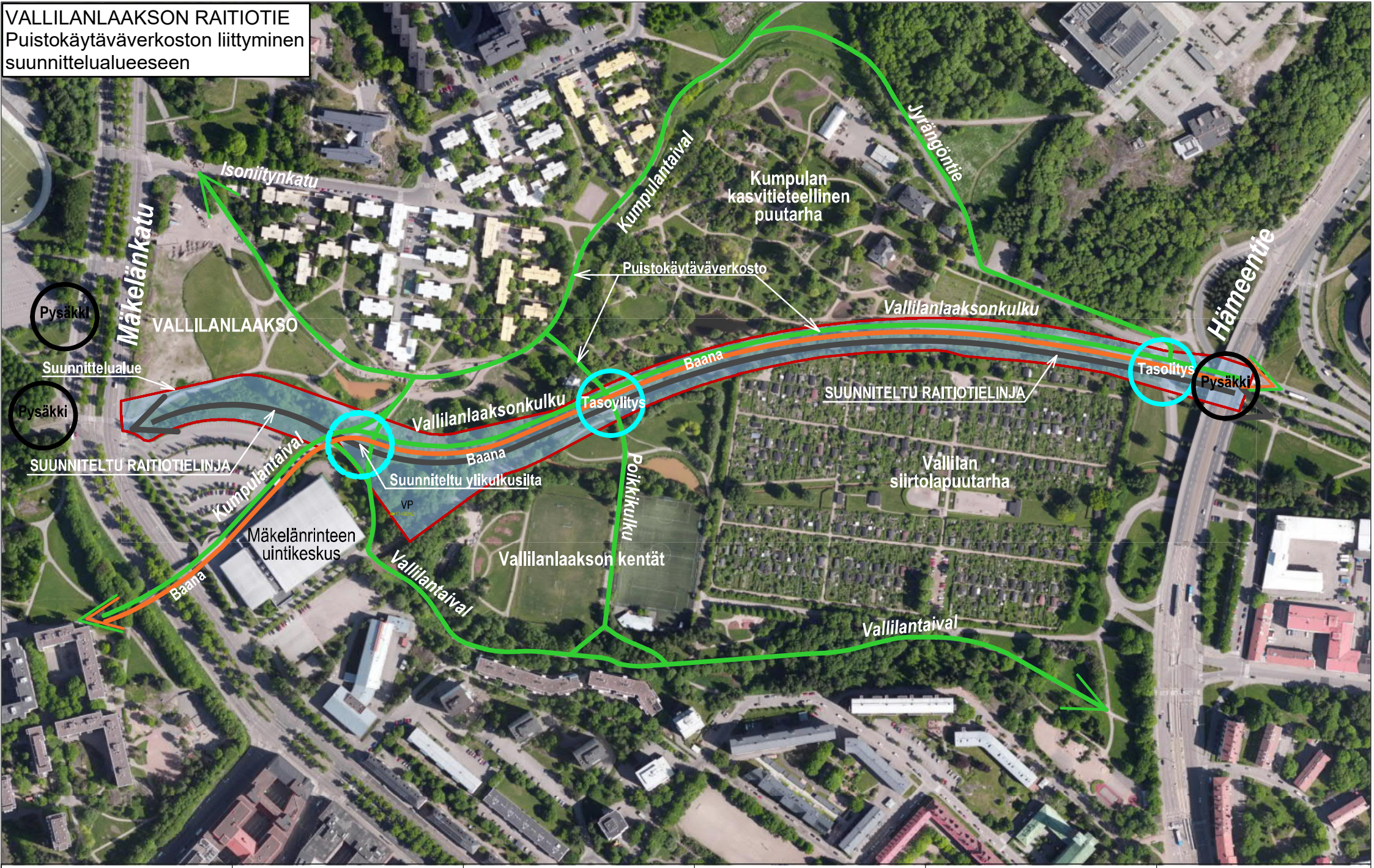

Karta on eri korkeusjärjestelmässä kuin asemakaavan muutos

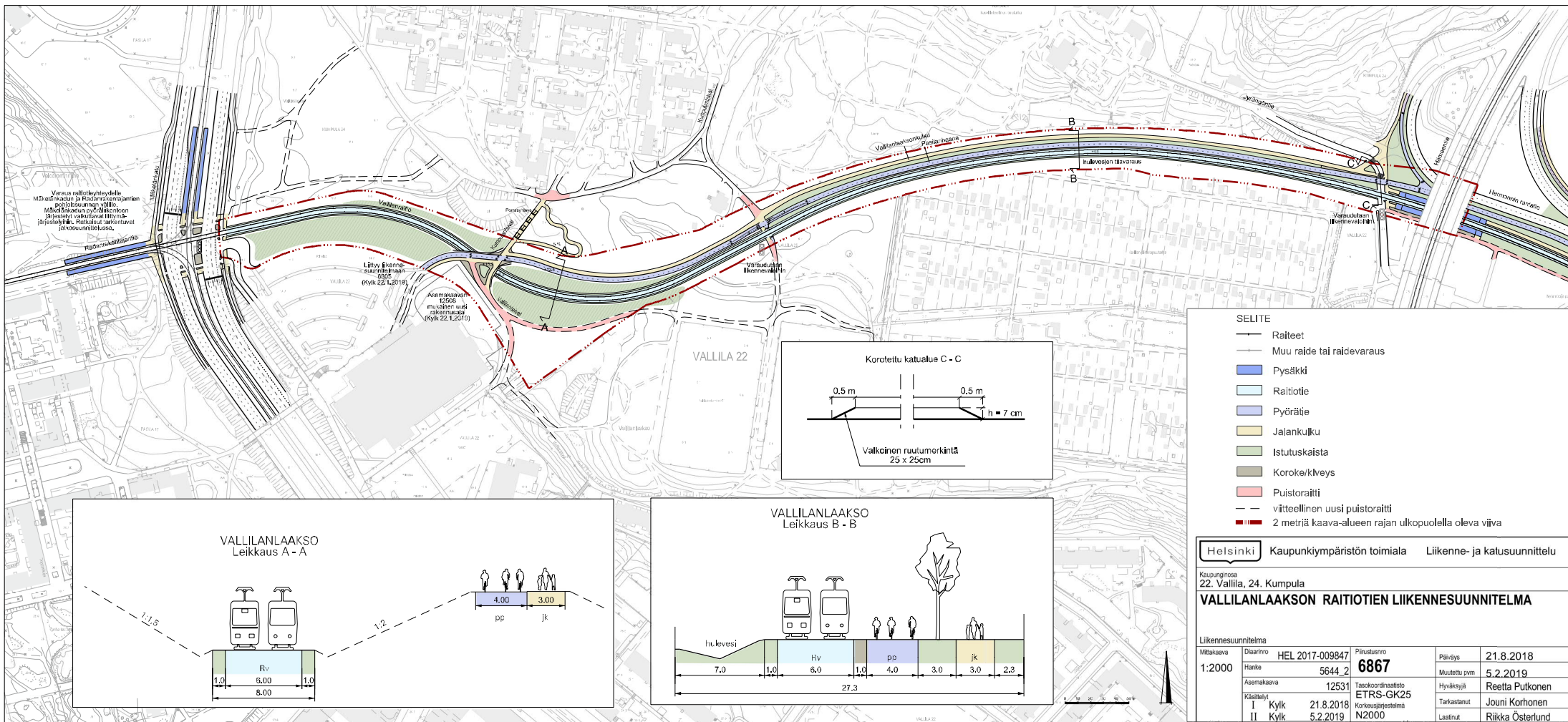
Ote ajantasa-asemakaavasta
Vallilanlaakson raitiotie

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

VALLILANLAAKSON RAITIOTIE
Puistokäytäväverkoston liittyminen
suunnittelualueeseen

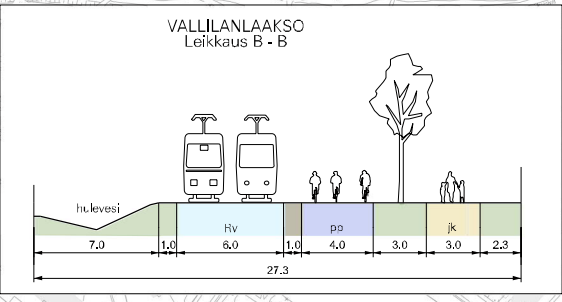
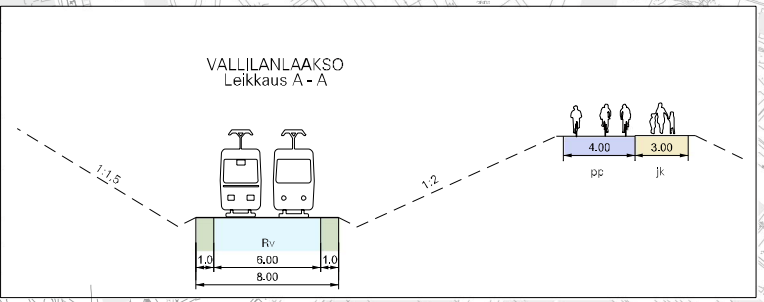
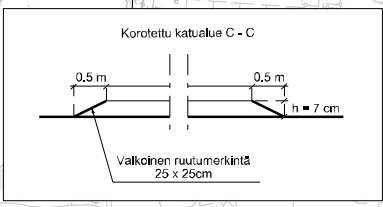

0 200 400 600 800 1000m

Varaus raitiotielyksikölle Mäkitienkatu ja Rindamäentien tienristeyksessä. Mäkitienkatu on Aikakeskuksen ja Rindamäentien tienristeyksessä. Rakennus- ja ympäristövirasto on käsitellyt kaavakarttaa.

Lähivälitön rakentaminen 2022 (Kylk 22.1.2019)
 Asemakaavan 12506 muutos uusi rakennusala (Kylk 22.1.2019)

- SELITE
- Rajat
  - Muu raide tai raidevaraus
  - Pysäkki
  - Raitiotie
  - Pyörätie
  - Jalankulku
  - Istutuskaista
  - Koroke/kveys
  - Puistoraitti
  - viitteellinen uusi puistoraitti
  - 2 metriä kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva

Helsinki		Kaupunkiympäristön toimiala		Liikenne- ja katusuunnittelu	
Kaupunginosa 22. Vallila, 24. Kumpula					
VALLILANLAAKSON RAITIOTIEN LIIKENNESUUNNITELMA					
Liikennesuunnitelma					
Mittakaava	Diagrammi	HEL 2017-009847	Päivä	21.8.2018	
1:2000	Hanke	5644_2	6867	Muutettu pvm	5.2.2019
Asemakaava	12531	Tasokoordinaatio	ETRS-GK25		
Käsitelty	I Kylk 21.8.2018	Katuvälisysteemi	N2000		
II Kylk 5.2.2019					
			Hyväksyjä	Reetta Putkonen	
			Tarkastanut	Jouni Korhonen	
			Laatinut	Riikka Österlund	

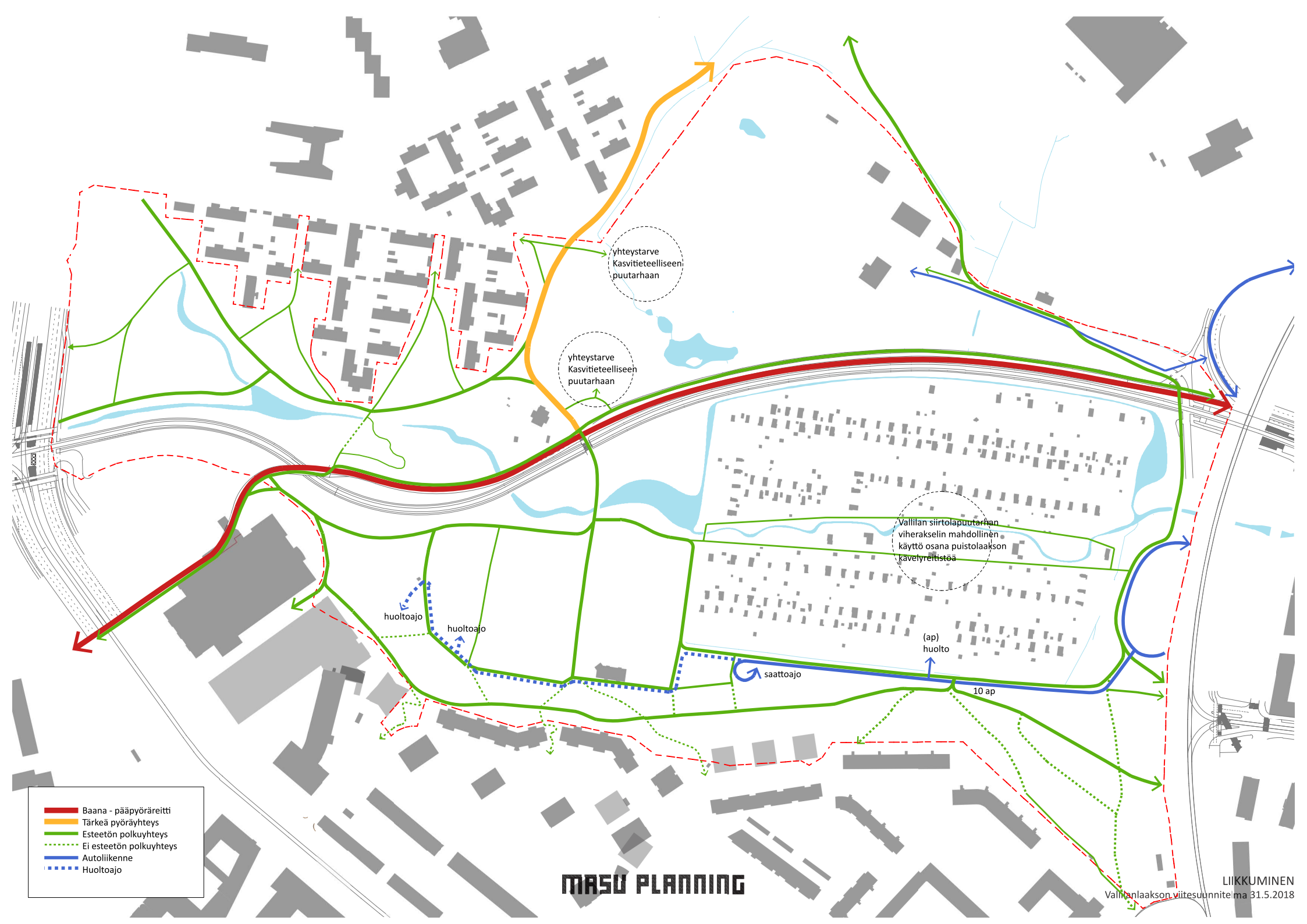
VALLILANLAAKSON PUISTOALUEEN VIITESUUNNITELMA

KAAVIOT

31.5.2018

MAISEMA-ARKKITEHTITOIMISTO MASU PLANNING OY

- Baana - pääpyöräreitti
- Tärkeä pyöräyhteys
- Esteetön polkuyhteys
- ⋯ Ei esteetön polkuyhteys
- Autoliikenne
- ⋯ Huoltoajo

MASU PLANNING

Vallilan siirtolapuutarhan viherakselin mahdollinen käyttö osana puistolaakson kävelyreitistöä

yhteystarve Kasvitieteelliseen puutarhaan

yhteystarve Kasvitieteelliseen puutarhaan

huoltoajo

huoltoajo

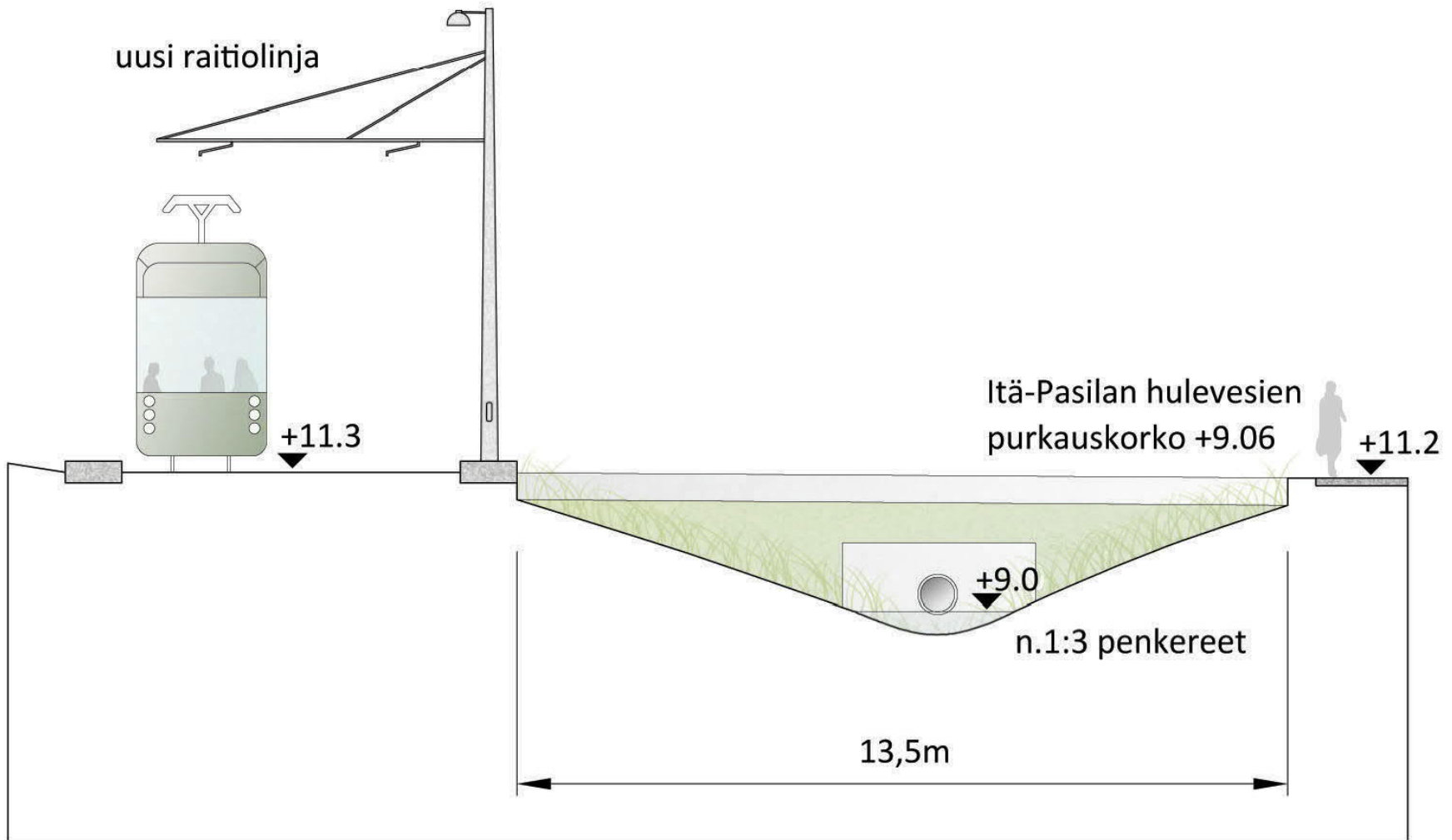
saattoajo

(ap) huolto

10 ap

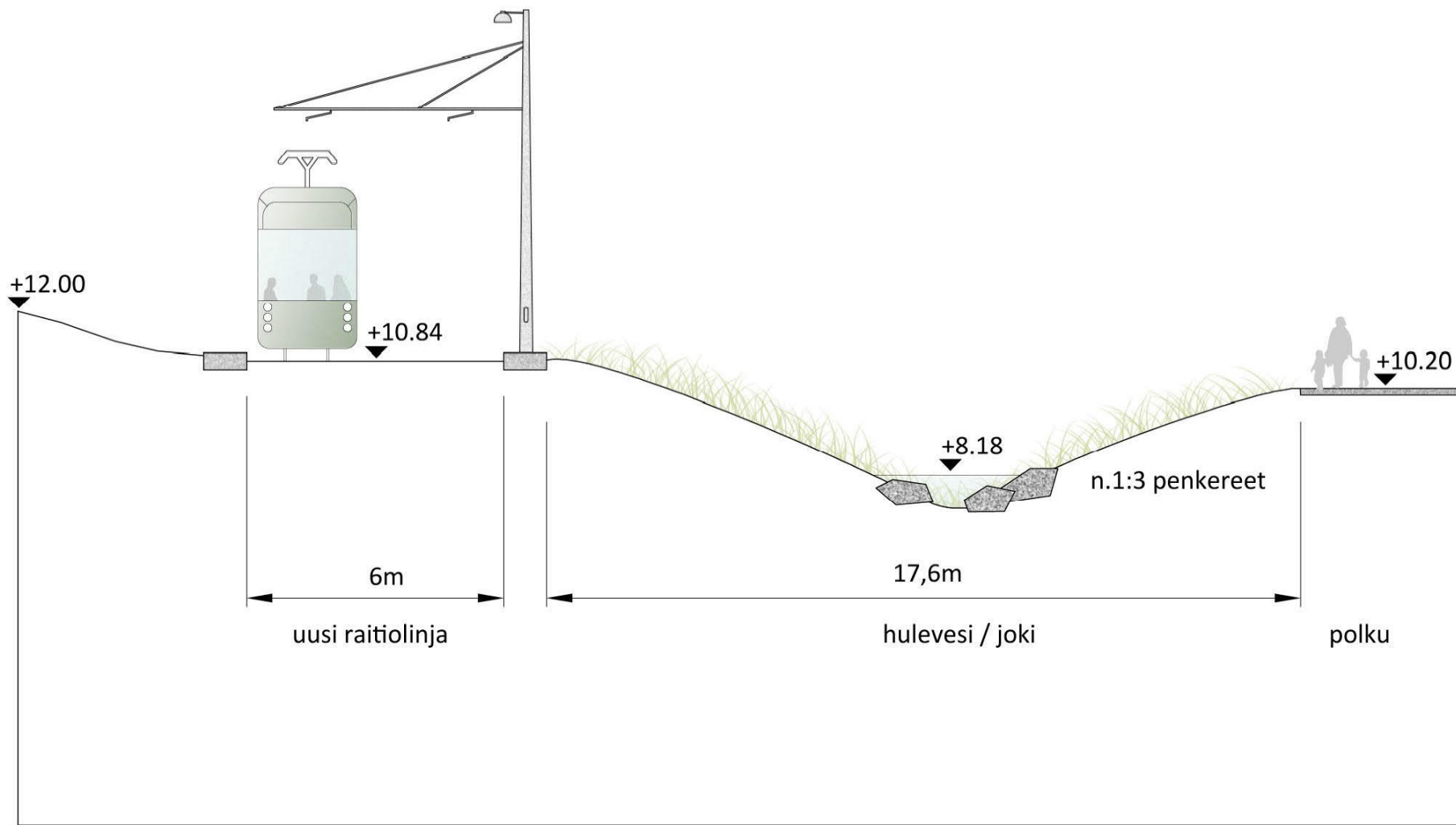

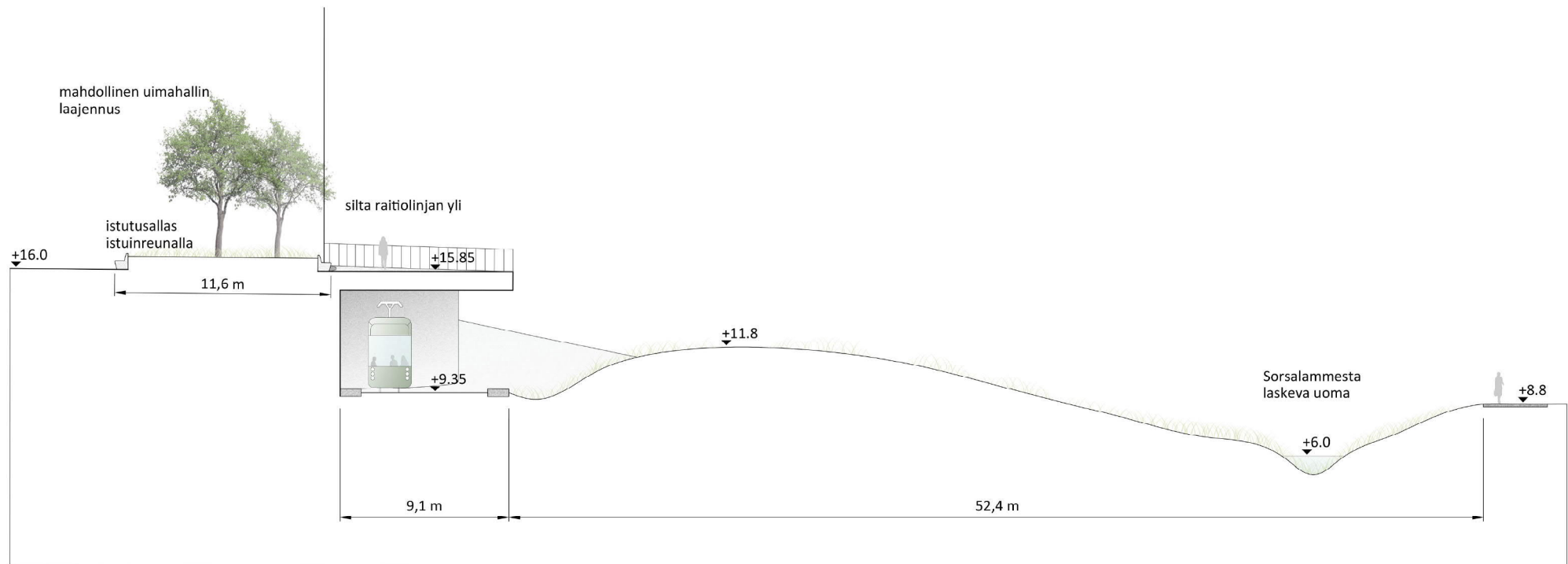

Leikkaus A-A
1:200

Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 31.5.2018

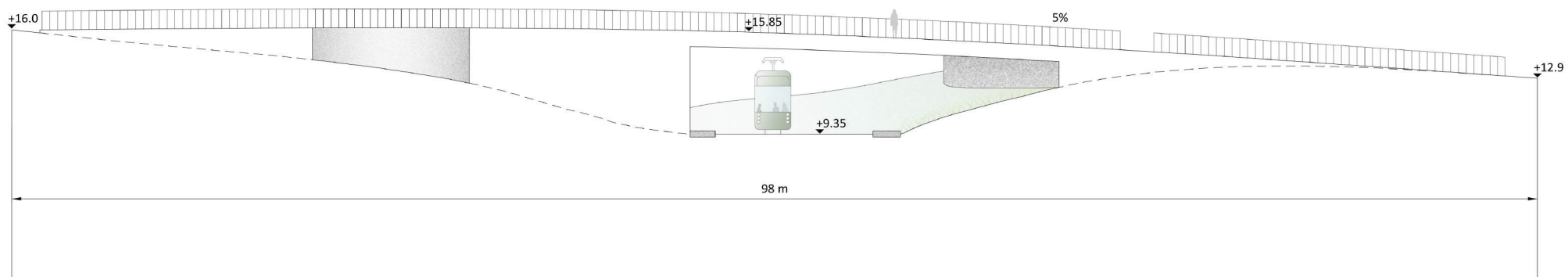
Leikkaus B-B
1:200

Leikkaus C-C
1:200

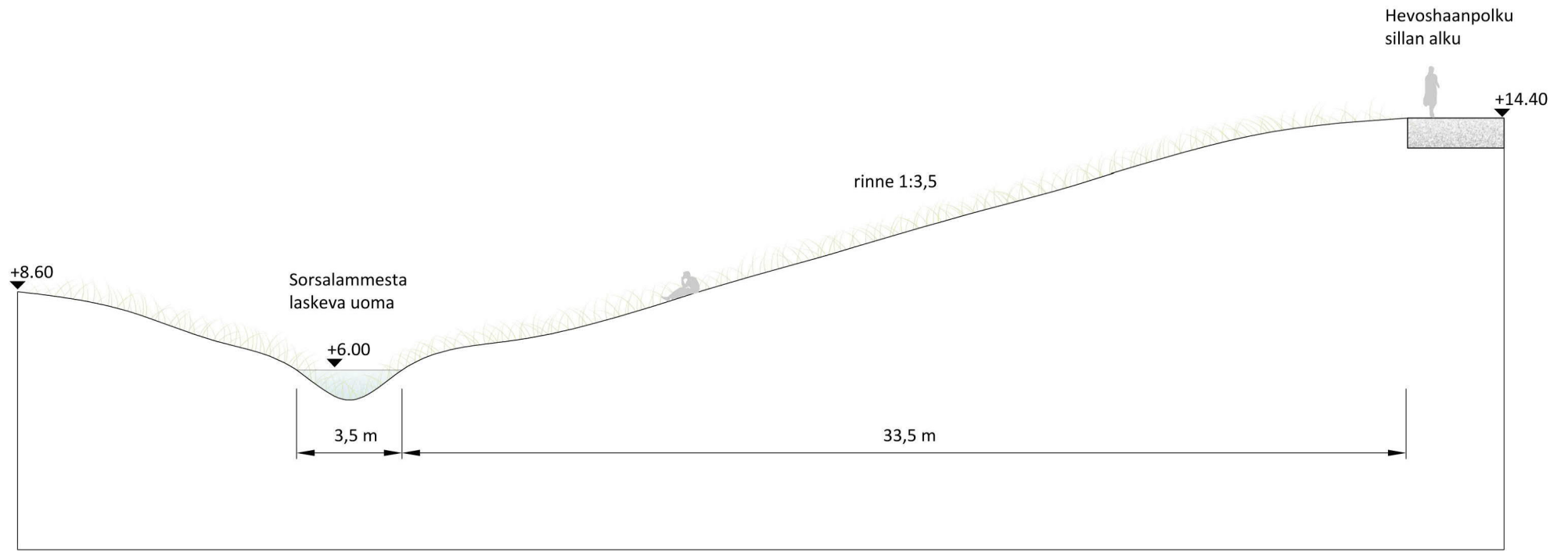
Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 27.6.2018

kevyen liikenteen silta raitiolinjan yli

Leikkaus D-D
1:200

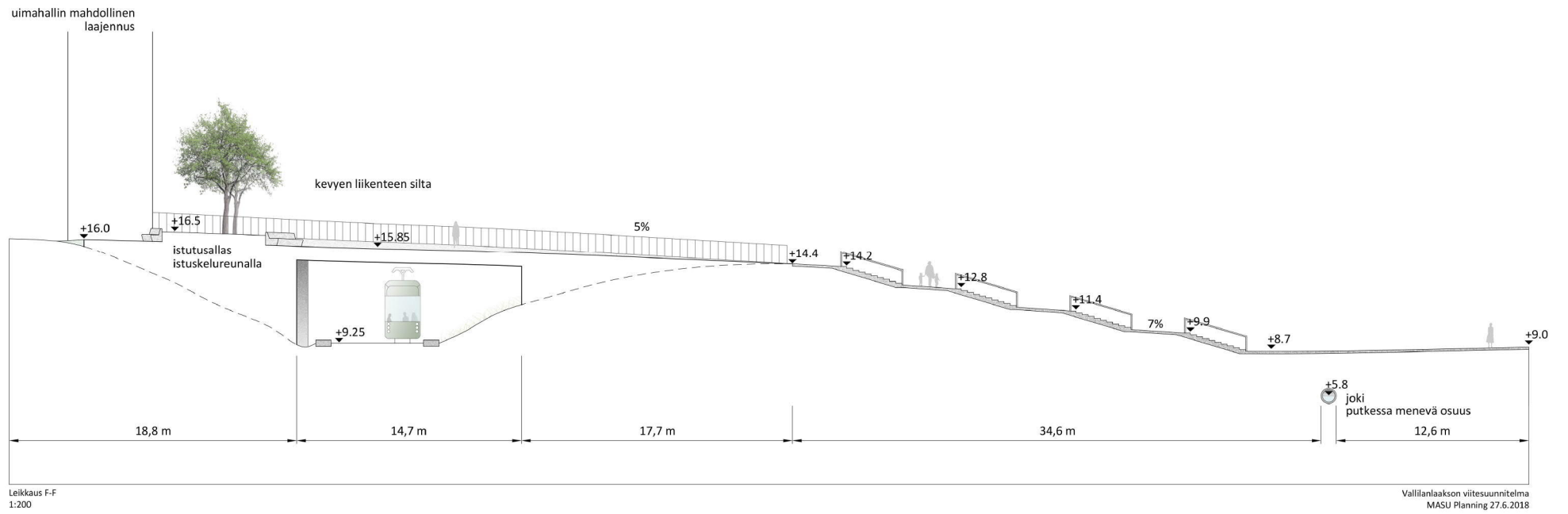
Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 27.6.2018

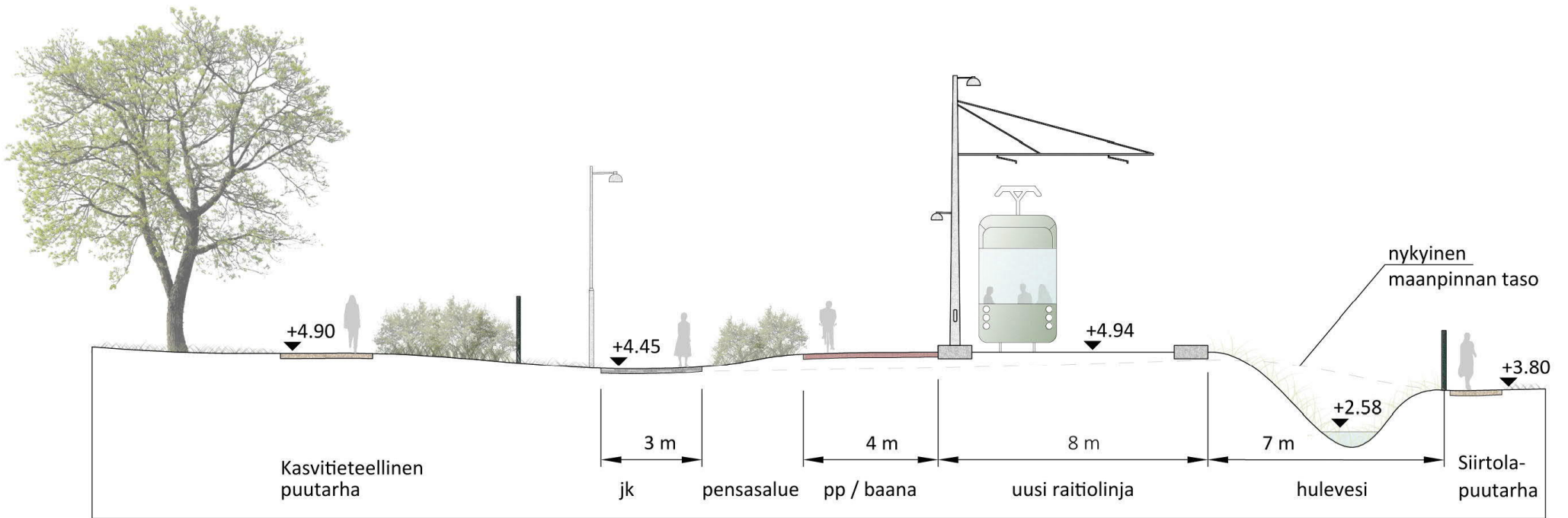

Leikkaus E-E
1:200

Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 31.5.2018

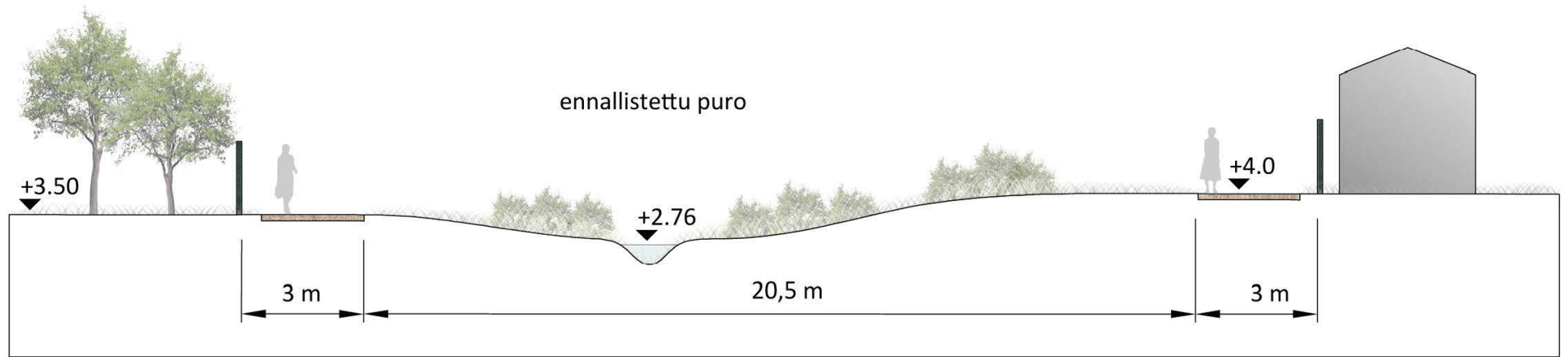

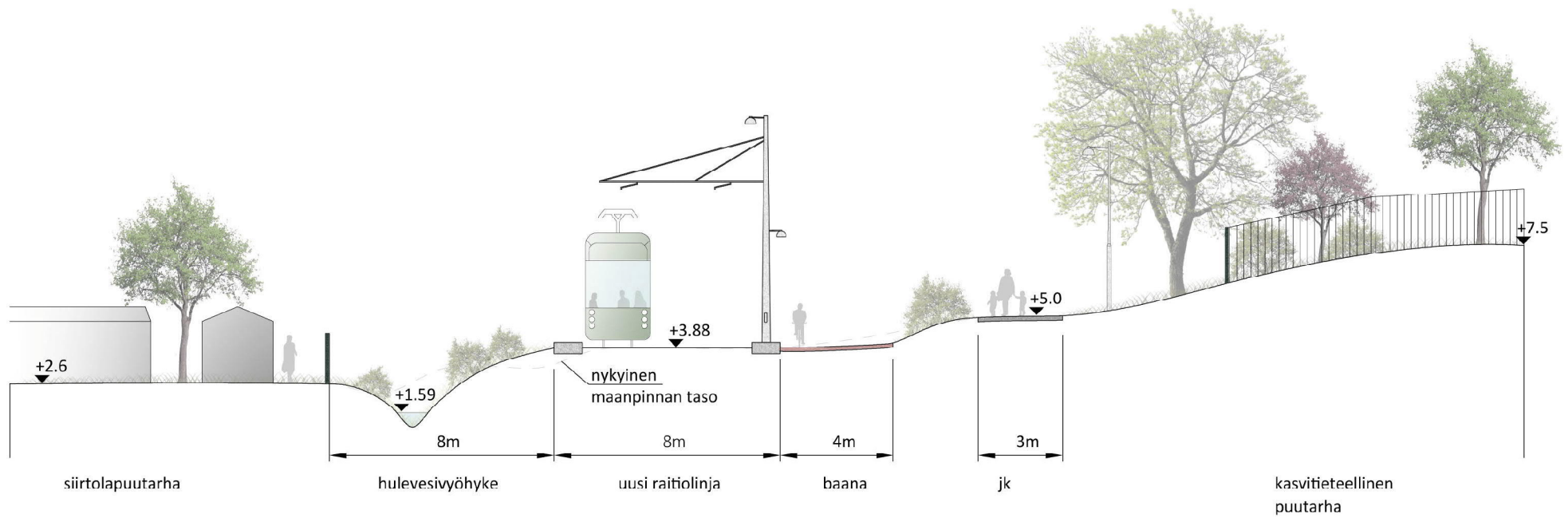
Leikkaus G-G
1:200

Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 31.5.2018

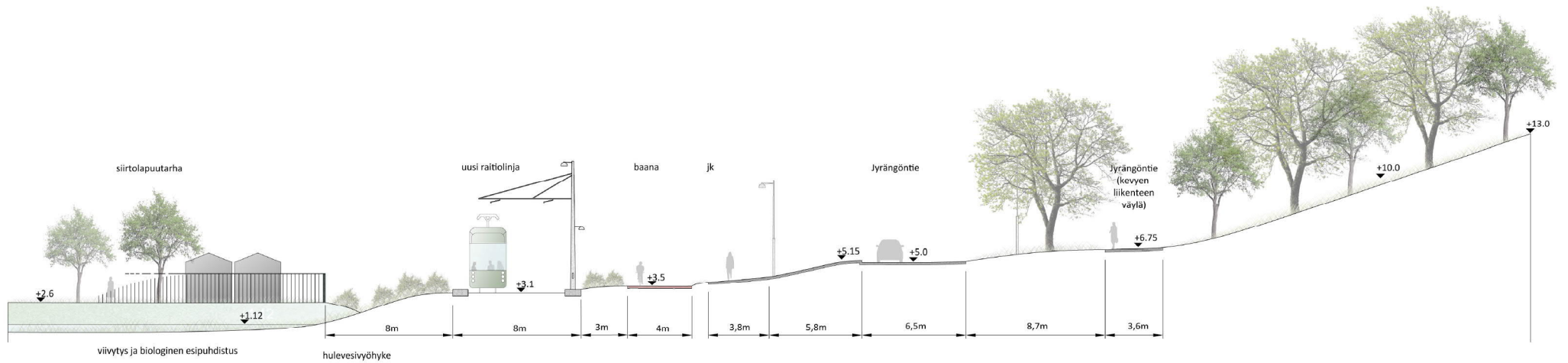

Leikkaus H-H
1:200

Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 31.5.2018

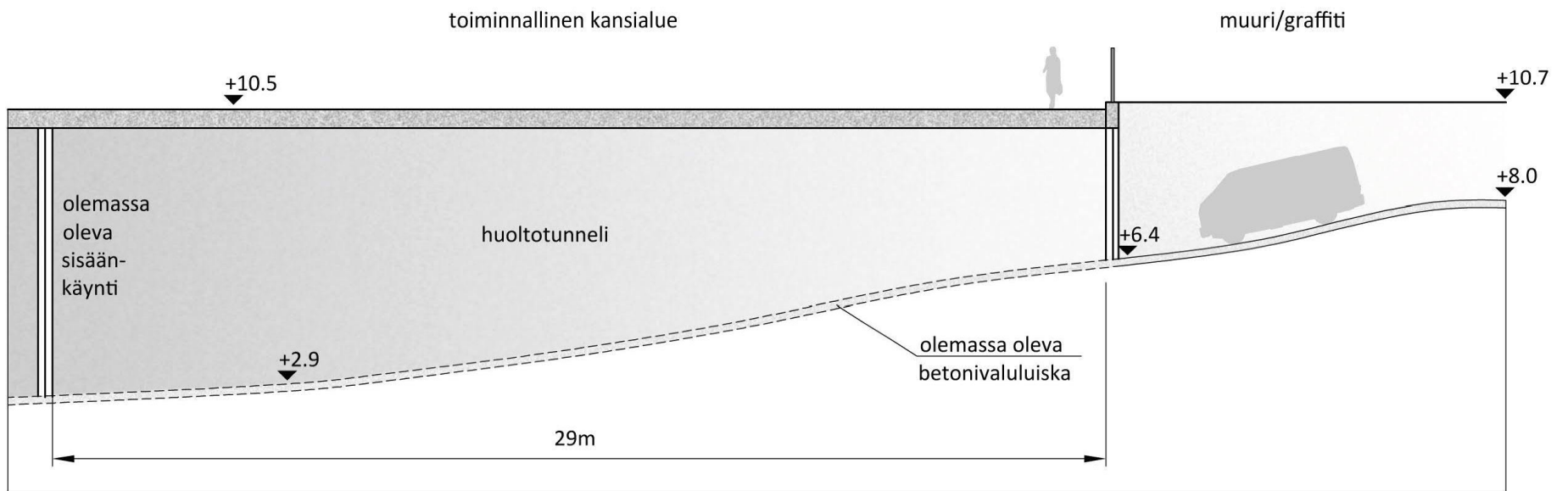

Leikkaus I - I
1:200

Leikkaus J - J
1:200

Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 31.5.2018

Leikkaus K - K
1:200

Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 31.5.2018

Leikkaus L - L
1:200

Vallilanlaakson viitesuunnitelma
MASU Planning 31.5.2018

VALLILANLAAKSON PUISTOALUEEN VIITESUUNNITELMA

TARKASTELUALUEET

31.5.2018

MAISEMA-ARKKITEHTITOIMISTO MASU PLANNING OY

VALLILANLAAKSON PUISTOALUEEN VIITESUUNNITELMA

NÄKYMÄT

31.5.2018

MAISEMA-ARKKITEHTITOIMISTO MASU PLANNING OY

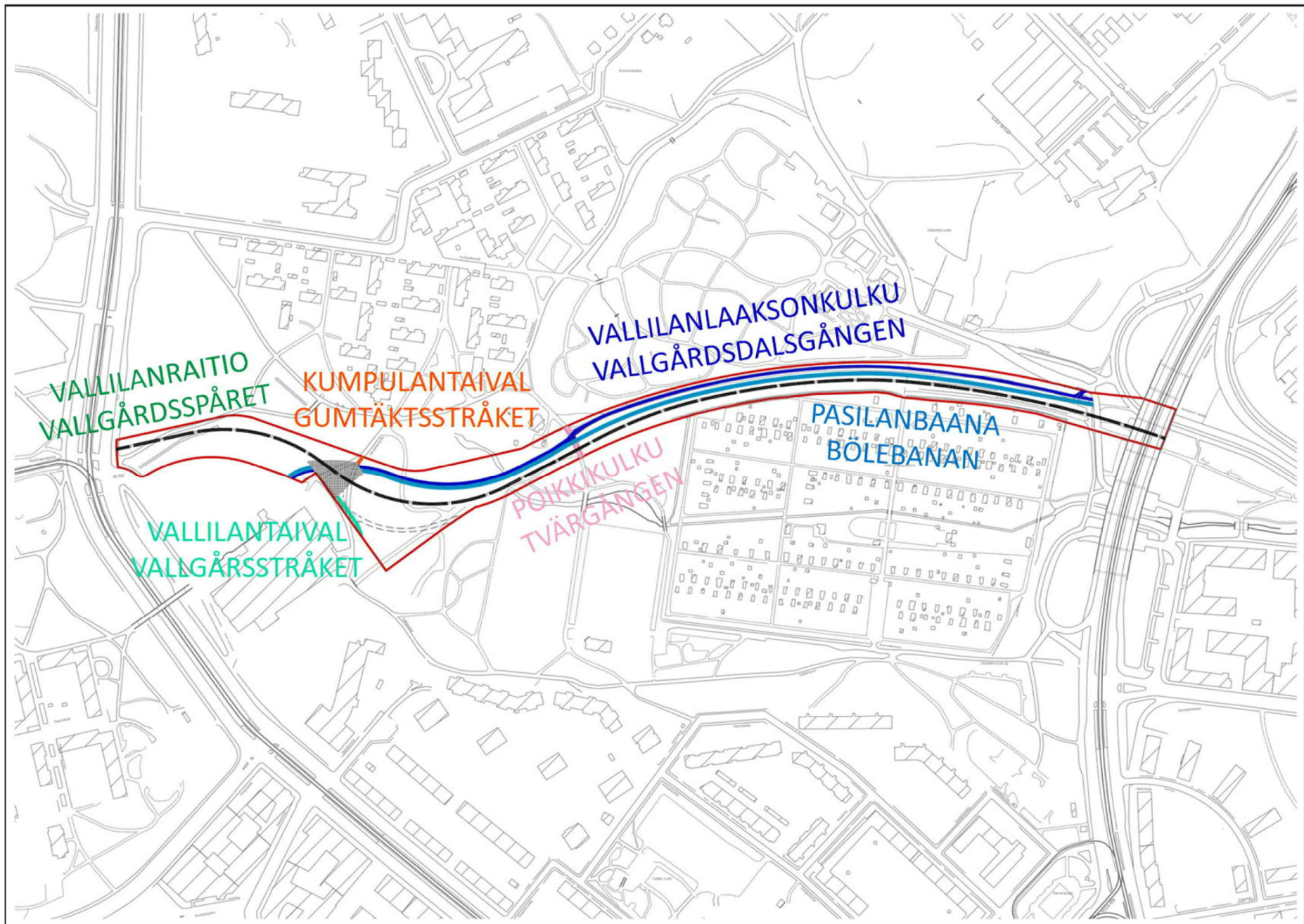

Nimistökartta
Vallilanlaakson raitiotie

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Kalasatama–Malmi-tiimi

Ilmakuvat Vallilanlaaksosta 1950 - 1988

1950

1966

1988

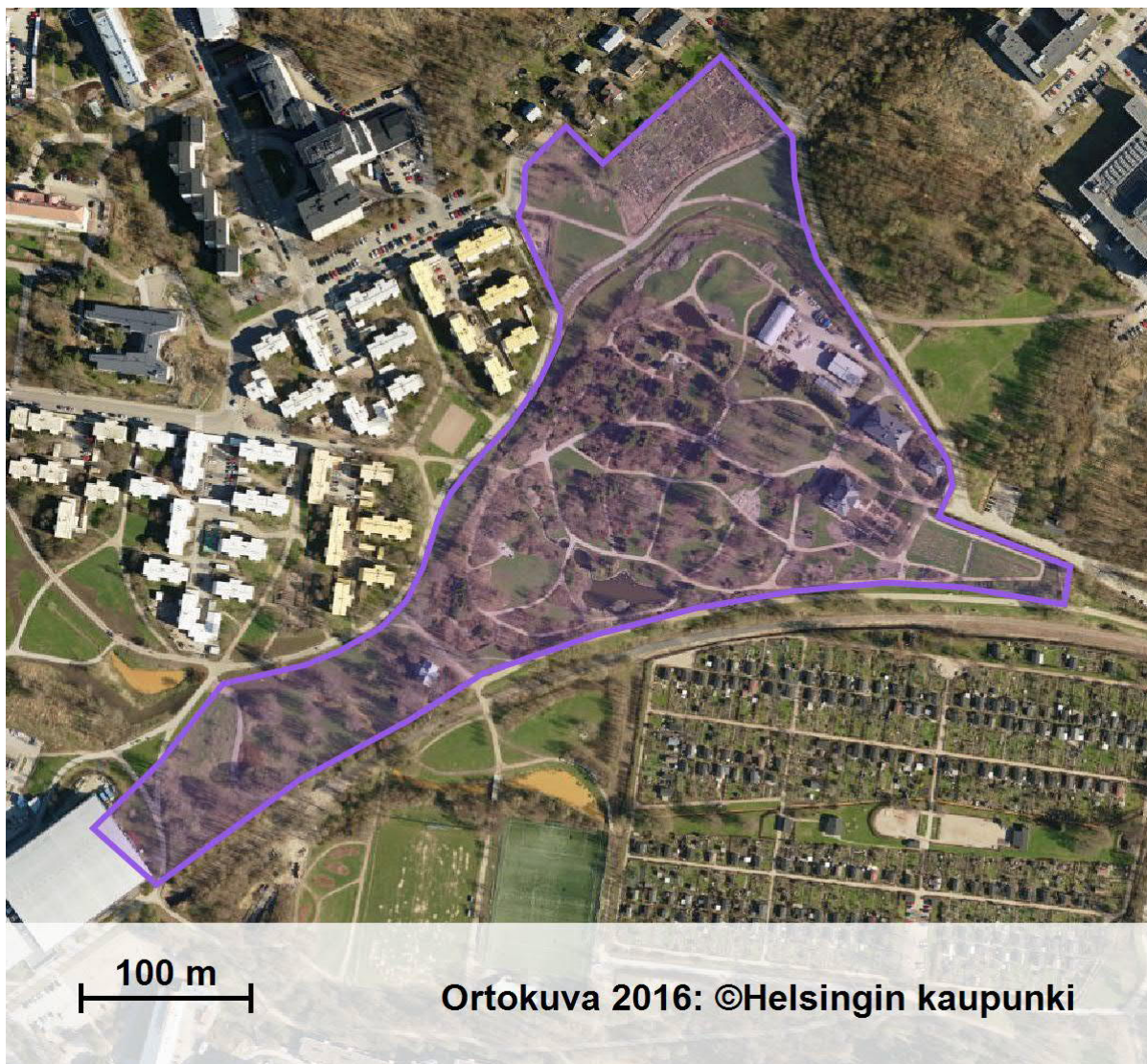

LINNUSTOLLISESTI ARVOKAS KOHDE

VALLILAN KASVITIEETEELLINEN PUUTARHA (054/99)

Pinta-ala (kartalta) 9,84 ha

Karttaliite Vaihda tausta-
aineisto: Kohdetunnus:

Arvoluokka

III

[Arvoluokituksen perusteet](#)

Kohdekuvaus

Rehevä puistomainen alue, runsaasti jalopuita (etupäässä vaahteraa), pensaikkoja ja heinikoita, pohjoisosa niittyä (vanha siirtola- puutarha-alue).

AVAINTEKIJÄT: Jalopuut, pensaikot-tiheiköt, heinikot ja istutukset.

PESIMÄLINNUSTO: Runsas peruslajisto piha- ja lehtimetsälinnustoa, lisäksi nokkavarpunen, pikkuvarpunen, tikli, hemppo ja kottarainen ja pikkutikka, pohjoispään niityillä pikkulepinkäinen ja viitakerttunen sekä satakieli.

[Kohteen lajihavainnot](#)

[Aineistokuvaus](#)

© Helsingin kaupunki
Luontotietojärjestelmä

SITOWISE

Melumallinnus, Vallilanlaakson raitiotien asemakaavaa varten

Jarno Kokkonen

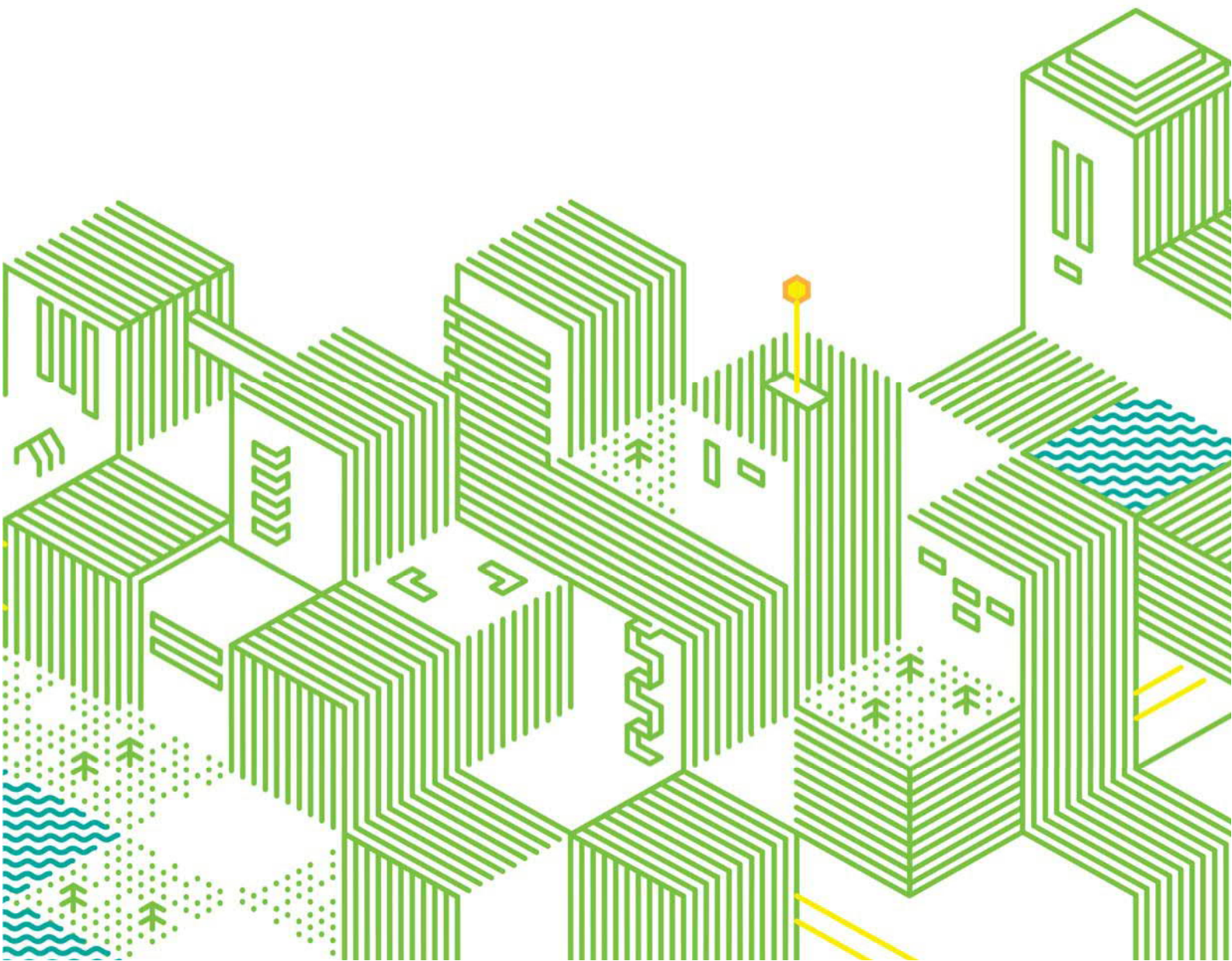
Versio 1

27.11.2018

Tarkistanut: Olli Kontkanen 28.11.2018

Tilaaaja: Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristö toimiala; Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Projekti: YKK64488

Sisällys

1	Taustatiedot.....	3
2	Menetelmät ja lähtötiedot	3
	2.1 Melun ohjeavot	3
	2.2 Melulaskennat	4
	2.3 Liikennetiedot	5
3	Tulokset	5
4	Virhelähteet.....	5
5	Liitteet.....	6
6	Viitteet	6

1 Taustatiedot

Tehtävänä oli selvittää tulevan raitiotielinjan aiheuttamat melutasot Vallilanlaaksossa. Kuvasssa 1 on esitetty suunnittelualue. Mallinnus on laadittu kaupungilta saatujen tietojen mukaan ja radan päällysterakenteena käytetään nurmirataa. Melumallinnuksessa tuotettiin melunleviämiskuvat neljästä tilanteesta:

- Nykytilanne päivällä ilman uutta raitiolinjaa (L_{Aeq})
- Ennustetilanne päivällä raitoliikenteen melu (L_{Aeq})
- Ennustetilanne päivällä raitoliikenteen enimmäismelu (L_{AFmax})
- Ennustetilanne päivällä uudella yhteismelu, katu ja raitoliikenteen melu (L_{Aeq})

Kuva 1 Suunnittelualueen sijainti Mäkelänkadun ja Hämeentien välillä

2 Menetelmät ja lähtötiedot

2.1 Melun ohjearvot

Melulaskennan tuloksia on verrattu valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) annettuihin melutason ohjearvoihin (Taulukko 1) [1]. Melun ohjearvot on tarkoitettu käytettäväksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Ohjearvot on annettu erikseen päivä- (klo 7–22) ja yöajan (klo 22–7) melutasoille. Tässä työssä on sovellettu ulko-oleskelualueiden päiväajan 55 dB ohjearvoa, joka pätee taajamien virkistysalueille.

Taulukko 1 Valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) annetut melutason ohjearvot [1]

Ohjearvot ulkona	Päivällä	Yöllä
	L_{Aeq} , klo 7–22	L_{Aeq} , klo 22–7
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB
Uudet asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja hoitolaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB
Ohjearvot sisällä	L_{Aeq} , klo 7–22	L_{Aeq} , klo 22–7
Asuin-, potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	-
Liike- ja toimistohuoneistot	45 dB	-

2.2 Melulaskennat

Melulaskenta perustuu melun leviämiseen 3D-maastomallissa, johon on mallinnettu melulähteet, rakennukset, meluaidat ja maastonmuodot sekä näiden akustiset ominaisuudet. Liikennemelulähteiden melupäästö määritetään liikennetietojen perusteella. Maastomalli ulottuu yli 1000 metrin etäisyydelle selvitysalueesta ja sisältää kaikki merkittävät tie- ja raitioliikenteen melulähteet.

Melumallina on käytetty Helsingin kaupungin meluselvityksen 2017 melumallia [3]. Laajat asfalttialueet, kadut ja rakennusten katot on mallinnettu akustisesti kovina ($\alpha = 0$). Melumalliin on päivitetty uusi raitiolinja [2].

Melulaskennat on suoritettu DataKustik CadnaA 2019 -melulaskentaohjelmalla. Laskenta perustuu yleisesti Suomessa käytettävään yhteispohjoismaiseen tie- ja raideliikennemelun laskentamalleihin (Nordic Prediction Method)[4][5]. Laskentamallin tarkkuus on lähietäisyydellä tieliikennemelumallissa tyypillisesti ± 2 dB. Uuden raitiotien lähtöarvot perustuvat aiemmin tehtyihin nurmiradalla tehtyihin melupäästömittauksiin [6], joihin on vielä lisätty + 2 dB varmuusvara. Tuleva nurmirata alue on mallinnettu akustisesti kovana.

Selvityksessä on laskettu päivä- ja yöajan keskiäänitasot (L_{Aeq}), jolloin niitä voi verrata valtioneuvoston antamiin melutasojen ohjearvoihin sekä ympäristöministeriön antamiin raja-arvoihin.

Tärkeimmät laskenta-asetukset melulaskennassa:

- Laskentaruudun koko 5 x 5 metriä. Jokainen ruutu on laskettu ilman ruutujen interpolointia
- Meluvyöhykkeiden laskentakorkeus 2 metriä
- Laskentasäde 1000 metriä
- Laskennassa mukana 1. kertaluvun heijastukset

- Rakennukset ja meluaidat heijastavia 1 dB heijastusvaimennuksella.
- Kukin melulähde yksittäisenä emissiolähteenä (pohjoismaisen tiemelumallin mukaisesti)
- Heijastustason määrittelyssä suurin sallittu poikkeama on 1 metri
- Julkisivulaskennassa pisteväli on vaakasuunnassa 1–5 metriä

2.3 Liikennetiedot

Uuden raitiotien vuorovälinä on melulaskennoissa käytetty 10 min liikennöinti väliä. Myöhemmin ennustetilanteessa vuoroväli voi olla myös tiheämpi. Kalustona on käytetty tulevaa Artic XL (35 m) raitiovaunua ja ajonopeutena 40 km/h. Uuden raitioradan pintarakenne on umpinurmira.

Taustamelulähteinä on käytetty nykyistä katu- ja raitiotieverkkoa, joiden liikennetiedot perustuvat nykytilanteeseen. Hämeentiellä vuorokausiliikennemäärä on noin 27 000 (raskas% 11) ja vastaavasti Mäkelän kadulla noin 40 000 (raskas% 8). Liikennemäärien pienillä muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta melutasojen muutoksiin. Liikennemäärän kasvu 25 %:lla käytännössä tarkoittaa 1 dB muutosta keskiäänitasoissa.

3 Tulokset

Mallinnustulokset on esitetty liitteissä 1-4. Liitteestä 2 nähdään että 55 dB meluvyöhyke rajoittuu uuden raitiotien välittömään läheisyyteen. Liitteen 4 yhteismelutilanteessa Hämeentien puolella 55 dB meluvyöhyke hiukan laajenee, mutta melualueella tai sen tuntumassa olevien siirtolapuutarhamökkien määrä säilyy ennallaan.

Liitteestä 3 nähdään, että enimmäisäänitaso ($L_{A_{Fmax}}$) on suurimmillaan noin 75 dB. Tällä perusteella voidaan arvioida, että lähimmissä rakennuksissa mahdollisesti ylittyy sisällä enimmäistaso 45 dB, jota usein pidetään yöaikaisena tavoitearvona lepoon käytettävissä tiloissa. Suomessa ei ole käytössä virallista enimmäisäänitason ohjearvoa kaavoituksen tai maankäytön suunnittelun tarpeisiin.

4 Virhelähteet

Tulevaa Artic XL raitiovaunusta ei vielä ole olemassa, joten sen melupäästöön liittyy epävarmuuksia. Tuleva kalusto on hyvin saman tyyppinen kuin nykyinen Artic-raitiovaunukalusto ja sille on myös annettu vastaavat akustiset vaatimukset, joten voidaan olettaa, että erot eivät ole suuria.

Ennustetilanteessa katuliikennemäärä on nykytilannetta suurempi, mutta sillä ei ole vaikutusta johtopäätöksiin, eli myös ennusteliikennemäärällä uusi raitiotie hiukan kasvattaa yhteismelutilanteessa 55 dB vyöhykettä Hämeentien puolella, mutta 55 dB vyöhyke on vähän laajempi.

5 Liitteet

Liite 1 Nykytilanne päivällä ilman uutta raitiolinjaa (L_{Aeq})

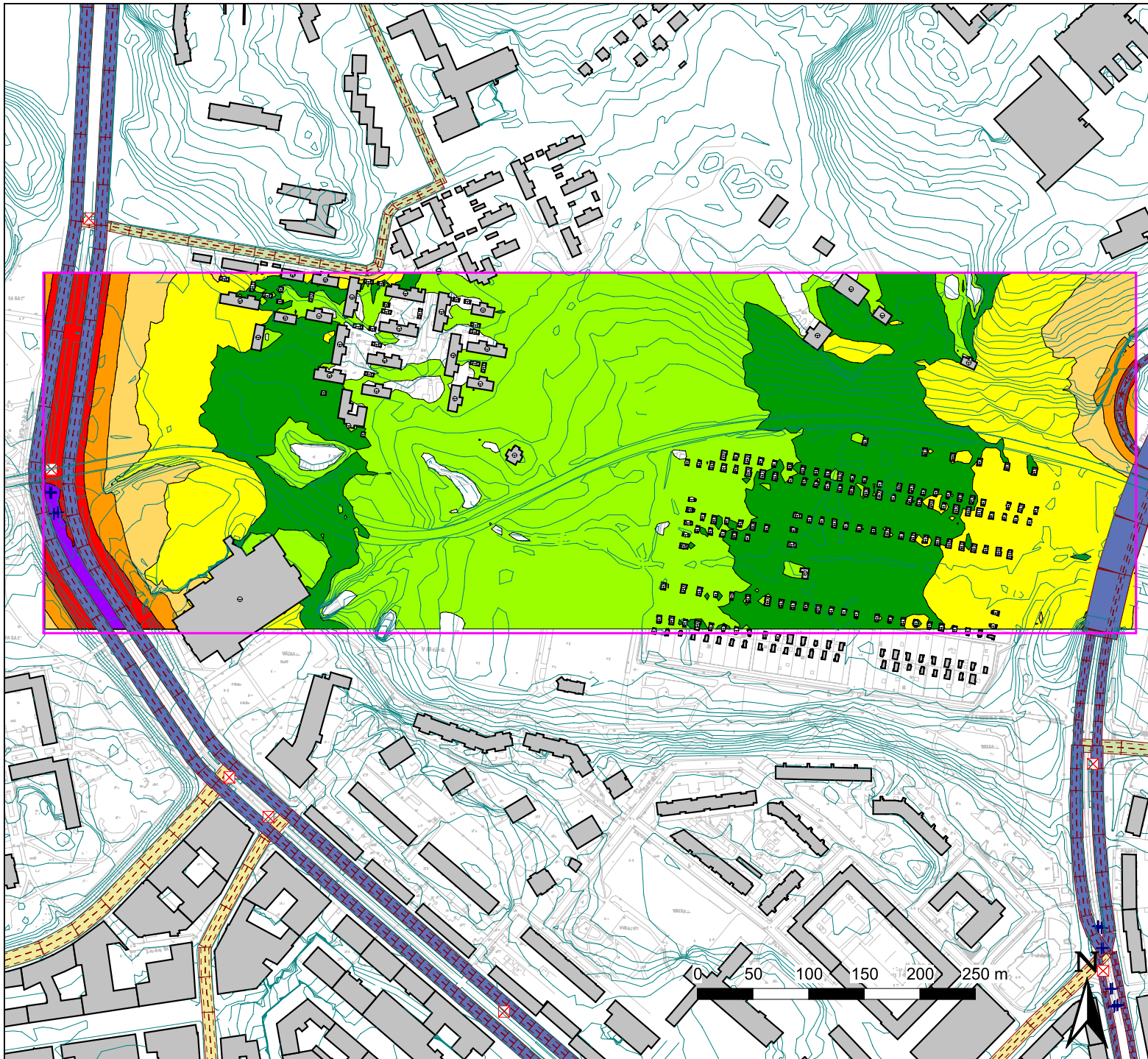
Liite 2 Ennustetilanne päivällä raitioliikenteen melu (L_{Aeq})

Liite 3 Ennustetilanne päivällä raitioliikenteen enimmäismelu (L_{AFmax})

Liite 4 Ennustetilanne päivällä uudella yhteismelu, katu ja raitioliikenteen melu (L_{Aeq})

6 Viitteet

- [1] Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 29.10.1992/993. Voimaantulo: 1.1.1993. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1992/19920993>
- [2] Vallilanlaakson raitiotien liikennesuunnitelma, piirustus nro. 6867, 21.8.2018
- [3] Helsingin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys 2017, Sito Oy.
- [4] Road traffic noise – Nordic prediction method, TemaNord 1996:525, Nordic Council of Ministers 1996.
- [5] Railway traffic noise – Nordic prediction method, TemaNord 1996:524, Nordic Council of Ministers 1996.
- [6] Lyly T., Kauhanen M., Niskanen I, Raitiovaunujen melumittaukset Crusellin sillalla 30.11.2016-24.4.2017. WSP, Helsinki, 13.6.2017.

Liite 1

Vallilanlaakson raitoliikenne meluselvitys

Melulaskentatilanne:

Liikennemelu, päiväaika klo 7-22

nykytilanne

Päiväajan keskiäänitaso

$L_{Aeq, 7-22}$

- > 45 dB
- > 50 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

Mittakaava 1:5000 (A3)

Päivämäärä: 23.11.18

CadnaA 2019 -melulaskentaohjelma

Nordic Prediction Method

Laatinut: JKo, Sitowise

Liite 2

Vallilanlaakson raitioliikenne meluselvitys

Melulaskentatilanne:

Raitioliikennemelu, päiväaika klo 7-22

Umpinurmira

Vuoroväli 10 min.

Päiväajan keskiäänitaso

$L_{Aeq, 7-22}$

- > 45 dB
- > 50 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

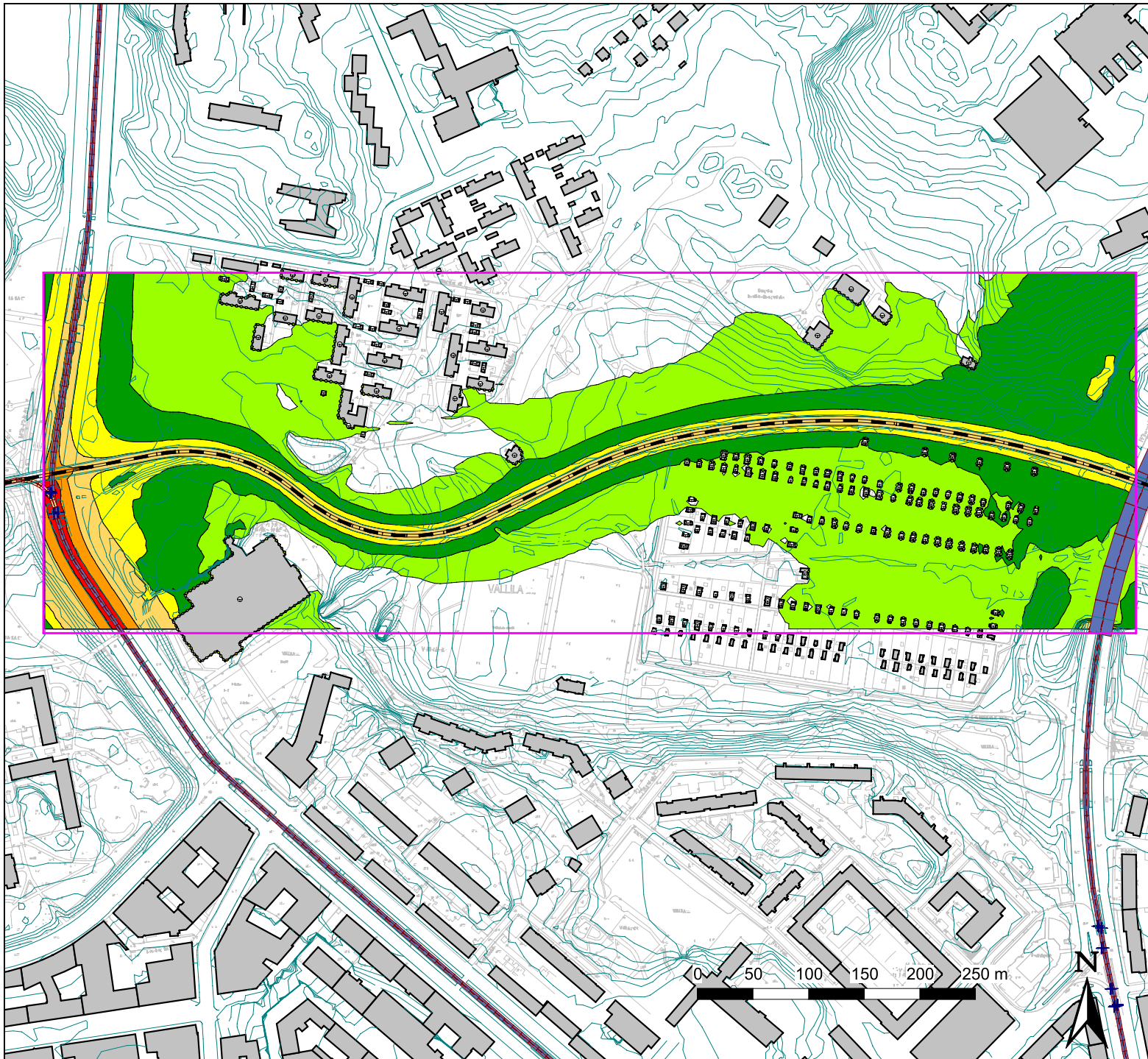
Mittakaava 1:5000 (A3)

Päivämäärä: 23.11.18

CadnaA 2018 -melulaskentaohjelma

Nordic Prediction Method

Laatinut: JKO, Sitowise

Liite 3

Vallilanlaakson raitioliikenne meluselvitys

Melulaskentatilanne:

Liikennemelu,

Raitioliikenne, enimmäisäänitasot

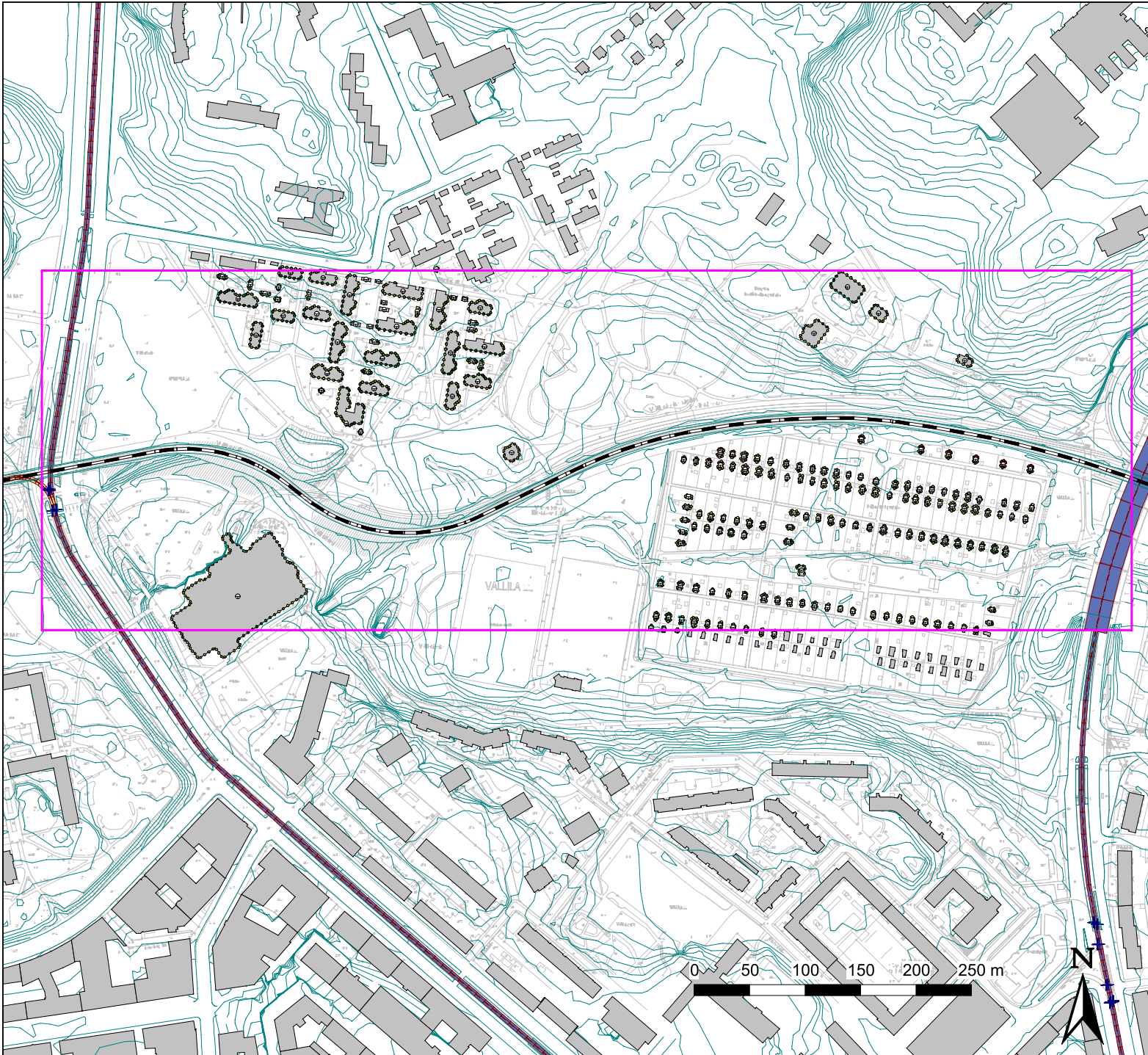
Umpinurmira
Vuoroväli 5 min.

Enimmäisäänitaso

L_{AFmax} ,

- > 45 dB
- > 50 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

Mittakaava 1:5000 (A3)
Päivämäärä: 23.11.18
CadnaA 2018 -melulaskentaohjelma
Nordic Prediction Method
Laatinut: Olli Kontkanen

Liite 4

Vallilanlaakson raitioliikenne meluselvitys

Melulaskentatilanne:

Liikennemelu, päiväaika klo 7-22

yhteismelutilanne,
tie- ja raitioliikenne

Päiväajan keskiäänitaso

$L_{Aeq, 7-22}$

- > 45 dB
- > 50 dB
- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB
- > 75 dB

Mittakaava 1:5000 (A3)
Päivämäärä: 23.11.18
CadnaA 2019 -melulaskentaohjelma
Nordic Prediction Method
Laatinut: JKO, Sitowise

